A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

פאליטיש
אונאפהענגיג
נאציאנאל

א צייטונג וועלכע גיט
פרייהייט פון אויסדרוק
צו אלע שיכטען

VOLUME VII No 2830 Toronto, Sunday November 14 1920 ג. כסלו פרשה ויצא תרפא. טאראנטא, זונטאג דער 14־טער נאיועמבער, 1920. PRICE THREE CENTS

N. Y. Public Library 476 Fifth Ave.

ציזוילנע באפעלקערונג ארויסגעטריבען פון קרים

באלשעוויסטישע ארמיי איז אריבער דעם סיוואש ים און אריין אין קרים

פראנקרייך הערט אז גענעראל וראנגעל לעצטע לינינען האלטען ביים ציוואסעבערען.— גענעראל באלאכאוויטש באקומט אויך א חלק.

לאנדאן נאוועמבער 13

א טעלעגראמע פון קאנסטאנטינאפאל צו דער לאנדאנער טיימסמעלדעט אז א ווייסע באלשעוויסטישע ארמיי, וואס באשטעהט הויפטזעכליך פון ארטילעריע איז אריבער דעם פארפרירענעם סיוואש ים, און האט אריינגעריסנען אין קרים. די באלשעוויסטישע ארמיי פיהרט שוין א בעכטיגע אטאקע אויף באדען אין קרים. עס ווערט שוין אטא קירט וראנגעלס לעצטע פארטיידיגונגס ליניע פון זיין מזרח פליגעל.

די טעלעגראמע זאגט אז דער שיק זאל פון גענעראל וראנגעל איז איצט אפ־הענגיג אין דעם רעזולטאט פון דער איצטיגער אטאקע.

די לאנע ווערט באטראכט פאר זעהר געפעהרליך אין מען מאכט שוין אלע שטארקסטע ארבייטונגען צו ארויסשיקן די צווייטע מיליטערישע עקספעדיציע ווערט די לאנע פון גענעראל וראנגעל באטראכט אלס העפסטע קריזיס.

א גרויסע מלחמה ווערט אויך אנגעפיהרט אין דער נעגענט פון מאזור און באברויסק וואו גענעראל בולא באלאכאוויטש פיהרט סאלדאטען. פון מאסק ווא ווערט געמאלדען דאס א רעגימענט פון גענעראל באלאכאוויטש האט ערמאר דעם די אפיצירען און זיך אונטערגעגעבען.

דעלעגאציע פון אמעריקאנער קאנגרעס קאנפערירט מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר

(ספעציעל צום "אידישען זשורנאל")

ניו־יארק, נאוועמבער 13, (א. ק. ב.)

א דעלעגאציע פון פראוויזאריש־שען קאנגרעס (אמעריקע האט דא אפגע־הערטען א קאנפערענץ מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר ליובאמירסקי און דעם גע־נעראל־קאנסול גראבאווסקי וועגען אפשטעלען די אידען־פארפאלגונגען אין פוילען.

די דעלעגאציע איז באשטאנען פון די פאלגענדע פערזענלעכקייטען: רבי סטיפען ווייז, דזשוליען מעק, לואיס מארשאל, מארים ראטענבערג, גרליה בוכלער, יהואש, ווילהאם עדלין, דזשארדזש הארטמאן און בערנארד ריטשארדס. סעקרעטאר פון קאנגרעס.

עכט דיפלאמאטיש.

נעבען וואס אויף דער קאנפערענץ איז פארגעקומען איז נאר ניט באוואוסט, אבער דער פוילישער אמבאסאדאר האט נאך דער קאנפערענץ ארויסגעגעבען א לאנגע ערקלערונג, אין וועלכער ער זוכט צו דערווייזען, אז די פוילישע רעגירונג קען ניט געהאלטען ווערען אין אלע אינזאכען.

דעלעגאציע פון אמעריקאנער קאנגרעס קאנפערירט מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר

(ספעציעל צום "אידישען זשורנאל")

ניו־יארק, נאוועמבער 13, (א. ק. ב.)

א דעלעגאציע פון פראוויזאריש־שען קאנגרעס (אמעריקע האט דא אפגע־הערטען א קאנפערענץ מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר ליובאמירסקי און דעם גע־נעראל־קאנסול גראבאווסקי וועגען אפשטעלען די אידען־פארפאלגונגען אין פוילען.

די דעלעגאציע איז באשטאנען פון די פאלגענדע פערזענלעכקייטען: רבי סטיפען ווייז, דזשוליען מעק, לואיס מארשאל, מארים ראטענבערג, גרליה בוכלער, יהואש, ווילהאם עדלין, דזשארדזש הארטמאן און בערנארד ריטשארדס, סעקרעטאר פון קאנגרעס.

עכט דיפלאמאטיש.

נעבען וואס אויף דער קאנפערענץ איז פארגעקומען איז נאר ניט באוואוסט, אבער דער פוילישער אמבאסאדאר האט נאך דער קאנפערענץ ארויסגעגעבען א לאנגע ערקלערונג, אין וועלכער ער זוכט צו דערווייזען, אז די פוילישע רעגירונג קען ניט געהאלטען ווערען אין אלע אינזאכען.

ציוניסטישע רעדזשיסטריישאן־טעטיג־קייט אין טאראנטא

ערב דער קענעדער ציוניסטישער קאנווענשאן, וועלכע וועט אפגעהאלטען ווערען אין יאנואר, האט זיך די ציוניסטישע רעגיסטראציאנס טעטיגקייט איבער'ן לאנד פארשטארקט און גרויסע אנשטרענגונגען ווערען געמאכט. אז דער גרעסטער פראצענט פון די קענעדער אי־דען זאלען זיך אנשליסען אז די ציוניס־טישע רייהען אין דעם גרעסטען מאמענט פון אונזער געשיכטע.

די ציוניסטישע פערעראציע אפע־ליירט צו די טאראנטער אידען, אז זיי זאלען גערעגיסטרירט ווערען אין אלע אינזאכען אויב ארץ־ישראל זאל ווערען א אידישע לאנד אדער נישט. די ציוניסטישע פיהרער מוזען האבען הינטער זיך וואס מעהר אידען. עס מוזען אויך געשאפען ווערען די נויטיגע מיטלען. און עס ליגט דארען א הייליגער חוב אויף אלע הינע אידען. וועמען דאס אידישע פאלק און לאנד אין טייער, אז זיי זאלען זיך ארויסנעמען צו ארבייטען אין דער רעגיסטרירונג און אנשטרענגונג פאר דער פארזיכערונג פון אונזער גרויסען אידעאל.

מר. לעאן נאלדמאן דער עקזעקוטיוו סעקרעטאר פון דער קענעדער ציוניסטי־שער פעדעראציע איז ספעציעל געקו־מען פון מאנטרעאל צו העלפען אין דער ארגאניזירונג פון הינען קאמפיין. די פיהרער דריקען אויס זייער האפנונג, אז די הינע אידען וועלען איצט ווייזען, אז זיי פארשטעהען זייער פליכט צו זיך צום פאלק און צום לאנד.

יעדער איד, מאן אדער פרוי, אין עלטער פון 18 יאהר און העכער, דארף זיך רעגיסטרירען. נישט ווארטען ביז מען קומט צו אוהם, אדער איהר, נאר זיך אליין ווענדען אין דער דערזישי־טרישען הויפט־קוואַרטיר אין ציון־אינסטיטוט, 206 בעווערלי סטריט.

דעלעגאציע פון אמעריקאנער קאנגרעס קאנפערירט מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר

(ספעציעל צום "אידישען זשורנאל")

ניו־יארק, נאוועמבער 13, (א. ק. ב.)

א דעלעגאציע פון פראוויזאריש־שען קאנגרעס (אמעריקע האט דא אפגע־הערטען א קאנפערענץ מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר ליובאמירסקי און דעם גע־נעראל־קאנסול גראבאווסקי וועגען אפשטעלען די אידען־פארפאלגונגען אין פוילען.

די דעלעגאציע איז באשטאנען פון די פאלגענדע פערזענלעכקייטען: רבי סטיפען ווייז, דזשוליען מעק, לואיס מארשאל, מארים ראטענבערג, גרליה בוכלער, יהואש, ווילהאם עדלין, דזשארדזש הארטמאן און בערנארד ריטשארדס, סעקרעטאר פון קאנגרעס.

עכט דיפלאמאטיש.

נעבען וואס אויף דער קאנפערענץ איז פארגעקומען איז נאר ניט באוואוסט, אבער דער פוילישער אמבאסאדאר האט נאך דער קאנפערענץ ארויסגעגעבען א לאנגע ערקלערונג, אין וועלכער ער זוכט צו דערווייזען, אז די פוילישע רעגירונג קען ניט געהאלטען ווערען אין אלע אינזאכען.

ציוניסטישע רעדזשיסטריישאן־טעטיג־קייט אין טאראנטא

ערב דער קענעדער ציוניסטישער קאנווענשאן, וועלכע וועט אפגעהאלטען ווערען אין יאנואר, האט זיך די ציוניסטישע רעגיסטראציאנס טעטיגקייט איבער'ן לאנד פארשטארקט און גרויסע אנשטרענגונגען ווערען געמאכט. אז דער גרעסטער פראצענט פון די קענעדער אי־דען זאלען זיך אנשליסען אז די ציוניס־טישע רייהען אין דעם גרעסטען מאמענט פון אונזער געשיכטע.

די ציוניסטישע פערעראציע אפע־ליירט צו די טאראנטער אידען, אז זיי זאלען גערעגיסטרירט ווערען. אז פון אידען אליין איז אונזער אפהענגיג אויב ארץ־ישראל זאל ווערען א אידישע לאנד אדער נישט. די ציוניסטישע פיהרער מוזען האבען הינטער זיך וואס מעהר אידען. עס מוזען אויך געשאפען ווערען די נויטיגע מיטלען. און עס ליגט דארען א הייליגער חוב אויף אלע הינע אידען. וועמען דאס אידישע פאלק און לאנד איז טייער.

דעלעגאציע פון אמעריקאנער קאנגרעס קאנפערירט מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר

(ספעציעל צום "אידישען זשורנאל")

ניו־יארק, נאוועמבער 13, (א. ק. ב.)

א דעלעגאציע פון פראוויזאריש־שען קאנגרעס (אמעריקע האט דא אפגע־הערטען א קאנפערענץ מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר ליובאמירסקי און דעם גע־נעראל־קאנסול גראבאווסקי וועגען אפשטעלען די אידען־פארפאלגונגען אין פוילען.

די דעלעגאציע איז באשטאנען פון די פאלגענדע פערזענלעכקייטען: רבי סטיפען ווייז, דזשוליען מעק, לואיס מארשאל, מארים ראטענבערג, גרליה בוכלער, יהואש, ווילהאם עדלין, דזשארדזש הארטמאן און בערנארד ריטשארדס, סעקרעטאר פון קאנגרעס.

עכט דיפלאמאטיש.

נעבען וואס אויף דער קאנפערענץ איז פארגעקומען איז נאר ניט באוואוסט, אבער דער פוילישער אמבאסאדאר האט נאך דער קאנפערענץ ארויסגעגעבען א לאנגע ערקלערונג, אין וועלכער ער זוכט צו דערווייזען, אז די פוילישע רעגירונג קען ניט געהאלטען ווערען אין אלע אינזאכען.

דעלעגאציע פון אמעריקאנער קאנגרעס קאנפערירט מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר

(ספעציעל צום "אידישען זשורנאל")

ניו־יארק, נאוועמבער 13, (א. ק. ב.)

א דעלעגאציע פון פראוויזאריש־שען קאנגרעס (אמעריקע האט דא אפגע־הערטען א קאנפערענץ מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר ליובאמירסקי און דעם גע־נעראל־קאנסול גראבאווסקי וועגען אפשטעלען די אידען־פארפאלגונגען אין פוילען.

די דעלעגאציע איז באשטאנען פון די פאלגענדע פערזענלעכקייטען: רבי סטיפען ווייז, דזשוליען מעק, לואיס מארשאל, מארים ראטענבערג, גרליה בוכלער, יהואש, ווילהאם עדלין, דזשארדזש הארטמאן און בערנארד ריטשארדס, סעקרעטאר פון קאנגרעס.

עכט דיפלאמאטיש.

נעבען וואס אויף דער קאנפערענץ איז פארגעקומען איז נאר ניט באוואוסט, אבער דער פוילישער אמבאסאדאר האט נאך דער קאנפערענץ ארויסגעגעבען א לאנגע ערקלערונג, אין וועלכער ער זוכט צו דערווייזען, אז די פוילישע רעגירונג קען ניט געהאלטען ווערען אין אלע אינזאכען.

ה. מיכער געפונען אומשולדיג

נאכדעם ווי די דזשורי האט זיך ארויסגעגעבען, און דערפאר ווען עס איז אויסגעגאנגען די ערשטע שטונדע נאכדעם ווי די דזשורי האט זיך געהאלטען אין באראטען און מען האט ניט גע־זעהן אריינברענגען קיין זוערדיקט האט מיכער פון דער מילער מאנופעקטשורינג קאמפאניע וועלכער איז געווען אנ־געקלאגט אין טויט שלאג פאר דעם טויט פון דעם 8 יאהריגען אינגעל וואס זיין אויטאמאביל האט איבער געפאהרען דעם 20־טען פון לעצטען מאי ווען "א שלעכטער סמן", און אזוי וואס א מיי־נוט לענגער איז דער פערדאכט געווארען אלץ שטארקער. די מיגוטען האבען זיך געצויגען. דער ריכטער, די לאיערס און אלע פון גערעכט זיינען געזעסען און געווארט צו הערען דעם קלאפ אין טיר פון דעם דזשורי צימער.

(פארזעצונג אויף פיידזש 6.)

נאה א אידישער דזשולערי סטאר באראיכט

רויבער האבען אויף א קונציגען אופן אפגעגאנגען נייטען דזשייקאבס אריינ־צולאזען אין הויז אריין. האבען אים געבונדען אין געצוואונגען צו זאגען ווו אז מען עפענט די סייף.

נייטען דזשייקאבס, א גוט באר־קאנטער דזשולערי געשעפטסמאן, וואס האלט א סטאר אין 390 יאנג סטריט האט, זיך אזוי שטעהענדיג צוויי־שען צוויי רעוואלווערען געמוזט אויס־קלייבען עגזעמפלער צו פארפירען די פאר־יאהרען אדער איבערגעבען. צו רויבער דעם שליסעל פון סטאר און אויך די לאמי־בירטע נומערען וווּ אזוי צו עפענען די סייף. און מפקיר זיין זיין פארמעגען. דזשייקאבס האט, פארשטעהט זיך, ניט געוואלט שיידען זיך מיט זיינע פאר־יאהרען און דערפאר איז ער איצט א באדויבטער אז תאן ערך עלף הונדערט דאלאר צירונג.

געניאלער איינפאל פון רויבער.

די געשיכטע וואס מר. דזשייקאבס האט דערצעהלט דער פאליציי איז באמת איינע פון די מערקווירדיגסטע.

ארום עלף אזייגער דאנערשטאג ביי נאכט, זאגט דזשייקאבס, האט ער פארלאכט זיין סטאר און איז ארויפגע־גאנגען שלאפען אין זיין וואוינונג וואס ער האלט טאקע אין זעלבען הויז איבערן סטאר.

צווישען 2 און 3 א זייגער פרייטאג פארטאג האט ער דערהערט אז מען קלאפט ביי איהם אין טיר. אויסשריי־ענדיג ווער איז דארט, האט ער גע־הערט א שטימע ענטפערענדיג: אז דאס רעדט א פאליסמאן, און אז ער איז אין געקומען אנזאגען דאס לאז־דערשטע טיר פון זיין סטאר אין אפען. די שטימע האט אויך פארלאנגט ער זאל גלייך ארונטערגעהן פארלאכען די טיר. קוים אבער האט ער איבערגעגעבען די טיר, דערגעהלט דזשייקאבס, זיינען דריי מענער אריין אין צימער, דער אנ־דערער האט געהאלטען א רעוואלווער אין האנט, און אנשטעענדיג דעם רע־וואלווער נאהענט צום קאפ האט ער איהם באפוילען "בעסער צו שווייגען אויב ניט איז ער א טויטער.

דזשייקאבס האט געפאלגט.

"ניט, אוועק די שליסעל און זאג־ווו אזוי צו עפענען די סייף." איז געווען די צווייטע "בקשה", און ווי דזשיי־קאבס זאגט אריין האט ער דאס זיי אי־ן בערגעגעבען. אמת די רויבער האבען זיך ניט געקומערט צו ער איז צופרידען אדער ניט.

(פארזעצונג אויף פיידזש 6.)

נאה א אידישער דזשולערי סטאר באראיכט

רויבער האבען אויף א קונציגען אופן אפגעגאנגען נייטען דזשייקאבס אריינ־צולאזען אין הויז אריין. האבען אים געבונדען אין געצוואונגען צו זאגען ווו אז מען עפענט די סייף.

נייטען דזשייקאבס, א גוט באר־קאנטער דזשולערי געשעפטסמאן, וואס האלט א סטאר אין 390 יאנג סטריט האט, זיך אזוי שטעהענדיג צוויי־שען צוויי רעוואלווערען געמוזט אויס־קלייבען עגזעמפלער צו פארפירען די פאר־יאהרען אדער איבערגעבען. צו רויבער דעם שליסעל פון סטאר און אויך די לאמי־בירטע נומערען וווּ אזוי צו עפענען די סייף. און מפקיר זיין זיין פארמעגען. דזשייקאבס האט, פארשטעהט זיך, ניט געוואלט שיידען זיך מיט זיינע פאר־יאהרען און דערפאר איז ער איצט א באדויבטער אז תאן ערך עלף הונדערט דאלאר צירונג.

געניאלער איינפאל פון רויבער.

די געשיכטע וואס מר. דזשייקאבס האט דערצעהלט דער פאליציי איז באמת איינע פון די מערקווירדיגסטע.

ארום עלף אזייגער דאנערשטאג ביי נאכט, זאגט דזשייקאבס, האט ער פארלאכט זיין סטאר און איז ארויפגע־גאנגען שלאפען אין זיין וואוינונג וואס ער האלט טאקע אין זעלבען הויז איבערן סטאר.

צווישען 2 און 3 א זייגער פרייטאג פארטאג האט ער דערהערט אז מען קלאפט ביי איהם אין טיר. אויסשריי־ענדיג ווער איז דארט, האט ער גע־הערט א שטימע ענטפערענדיג: אז דאס רעדט א פאליסמאן, און אז ער איז אין געקומען אנזאגען דאס לאז־דערשטע טיר פון זיין סטאר אין אפען. די שטימע האט אויך פארלאנגט ער זאל גלייך ארונטערגעהן פארלאכען די טיר. קוים אבער האט ער איבערגעגעבען די טיר, דערגעהלט דזשייקאבס, זיינען דריי מענער אריין אין צימער, דער אנ־דערער האט געהאלטען א רעוואלווער אין האנט, און אנשטעענדיג דעם רע־וואלווער נאהענט צום קאפ האט ער איהם באפוילען "בעסער צו שווייגען אויב ניט איז ער א טויטער.

דזשייקאבס האט געפאלגט.

"ניט, אוועק די שליסעל און זאג־ווו אזוי צו עפענען די סייף." איז געווען די צווייטע "בקשה", און ווי דזשיי־קאבס זאגט אריין האט ער דאס זיי אי־ן בערגעגעבען. אמת די רויבער האבען זיך ניט געקומערט צו ער איז צופרידען אדער ניט.

(פארזעצונג אויף פיידזש 6.)

ריזיג א סענט ביליגער

פון זיכערע קוועלען האט דער "אידישער זשורנאל" געכטען אויסגעפונען דאס טאראנטער בעקער האבען באשלאסען פון היינט אן צו פארקויפען ברויט מיט א סענט ביליגער.

7־טע קאנווענשאן פון אידיש נאציאנאלע ארבייטער פארבאנד וועט געהאלטען ווערען אין טאראנטא דעם 7־טען מאי

פארבאנד מיטגליעדער נעהמען איך די נייעס מיט גרויס שטחה. דאנום באשטימט פון'ם דיסטריקט צוזאמענפאהר.

ה. מ. קירשענבוים, דער דיסטריקט סעקרעטער פון איקיש נאציאנאלען ארבייטער פארבאנד, האט געכטען פריה ערהאלטען א טעלעגראמע פון'ם פארבאנד אפס וואו מען זאגט אהם וויסען אז דער דיסטריקט צוזאמענפאהר וועל־כער איז אפגעהאלטען געווארען אין ניו יארק האט באשלאסען דאס די 7־טע פארבאנד קאנווענשאן זאל געהאלטען ווע־רען אין טאראנטא. די ערעפענונג פון דער קאנווענשאן וועט זיין שבת אויענט דעם 7־טען מאי, און וועט אנהאלטען ביז מיטוואך דעם 11־טען מאי. מ. בראנז, דער גענעראל סעקרעטער פון פארבאנד קומט גלייך אראנזשירען די ערלויבניש פאר די דעלעגאטען אריינציקומען אין קאנאדע.

דער פארבאנד וועלכער איז אין גאנ־צען 7־יאהר אלט, האט אין קאנאדע גלייך באקומען א גרויסע צאהל אנהענגער און מיטגליעדער. בכעט אלע פון די נאציא־נאלע סאציאליסטישע רייהען זיינען גע־ווארען פארבאנד מיטגליעדער און אזוי ארום אפשרייט די פארבאנד טעטיג־קייט איבער'ן לאנד. אבער די שווערינקייט פון'ם געזעץ האט געשטערט יעדע עפענונג ליכע אונטערנעהמונג, און דערנאכגען אזוי ווייט, דאס אין א געוויסער שטארט זיינען די בעאמטע פון א פאר־באנד ברענטש פראצעסירט געווארען פאר אנפיהרער אונלעגאלע טעטיגקייט אין קאנאדע.

דער טשארטער אפרן פארבאנד אין ערשט גענעבען געווארען לעצטען חודש. אין גלייך האבען זיך אנגעשלאסען צוויי גרויסע אידישע בענעפיט סאסייטיס אין מאנטרעאל, מיט אמיטגליעדערשאפט פון זעקס הונדערט, אויך אין טאראנ־טא ווערט געהאפט צו באקומען עטליכע איינפלוסרייכע אידישע ארבייטער ארגא־ניזאציעס וועלכע זיינען סימפאטיש צום פארבאנד.

הייגנס צו טאג פארבאנד דער פער־באנד פיער ברענטשעס אין טאראנטא. דריי אין מאנטרעאל, און צו ברענטשעס אין ווינניפעג, האמילטאן, אין נייעוואר אלס אנטעריא.

עס האט גאר קיין בעסערע פרייד ניט געעפנט זיין גאר די מיטגליעדער ווי די־נייעס אז די די זיבעטע קאנווענשאן וועט פארקומען אין טאראנטא.

דער אנטארייער דיסטריקט קאנווענ־שאן וועט אפגעהאלטען ווערען דעם 27־טען נאוועמבער און ביים קאנווענשאן פארשטעהט זיך וועלען אויסגעארבייט ווערען פלענער ווי אזוי צו מאכען די קאנווענשאן וואס שעהער און איינ־דריקספאלער.

צום אנטאריאר קאנווענשאן קומען ספעציעל צו פארהרן דוד פינסקי (דער ראקטאר פון "די צייט") און מאיר בראנז.

פאלעסטינער אדמיניסטראציע ארויס די געזעצען וועגען דער איינוואנדערונג

(ספעציעלע קייבעל צום „אידישען זשורנאל".)

לאנדאן, נאוועמבער, 13, (א. ק. ב.) — אונזער ירושלים'ער קאר־עספאנדענט שרייבט אז די פאלעסטינער אדמיניסטראציע האט ארויסגע־געבען די נייע פארארדנונגען וועגען דער איינוואנדערונג אין לאנד ארץ־ישראל. לויט דאזיגע רעגולאציעס ווערען די אימיגראנטען איינגעטיילט אין צוויי קאטעגאריע אין א קאטעגאריע באשטעהט פון אזערכע אימיגראנטען וואס ווערען גוטגעהייסען פון דער ציוניסטישער אראגאניזאציע, און פאר וועלכע די אראגאניזאציע גאר־טירט אז זיי וועלען אין לויף פון א יאהר ניט פאלען צו לאסט דער רעגירונג אומיגראנטען אויפען. כדי צו באקומען וויזעס פון די ענגלישע פארטרעטונגען מוזען האבען ציוניסטישע פארשפעהער אומיגראנטען וועט מען אריינלאזען קומענדען יאהר ניט מעהר פון דעם טויזענט פינף הונדערט (16,500).

די צווייטע קאטעגאריע באשטעהט פון פארמעגליכע אימיגראנטען וועלכע קענען דערווייזען אז זיי זיינען עקאנאמישע פארזארגט. פון צווייטע בין אזעלכע הונדערט אזעלכע אימיגראנטען וועלכע אריינגעלאזען ווערען קומענדען יאהר.

די אדמיניסטראציע וועט יעדען יאהר באשטימען די צאהל פון דער אימי־גראנטען.

אלע אימיגראנטען ווערען אויפגעשריבען אין א ספעציעלע בוך אין פאלעס־טינער אונטערזיכונג.

אידישער פלאג פלאטערט אויף אימיגראנטען־שיף.

קאנסטאנטינאפאל, נאוועמבער, 13, א. ק. ב.) — פצענעס פון אמעריקע שרייבט ענגלישאזע זיינען פארגעקומען ביים הינען האפען וועגען דער אנקונפט פון אן ענגלישען פלאג זענען ארויסגעצויגען געווארען אויף שיף „מאהמאדי" וועלכע איז אפגעפאהרען פון דאנען מיט 500 אידישע אימיגראנטען קיין יפו.

די אימיגראנטען זיינען הויפטזעכליך חלוצים פון רוסלאנד, קאווקאז און קרים.

איטאליענישער סאציאליסט פראטעסטירט געגען די פארפאלגונגען אין פוילען.

וויען, נאוועמבער, 13, (א. ק. ב.) — פון רוים ווערט גמאלדען פון די איטאליענישע סאציאליסטען טרעוועס איז ארויסגעטראטען א דארטיגע צייטונג מיט א העפטיגען פראטעסט געגען די פארפאלגונגען אידען אין פוילען.

אין זיין ארטיקעל אטאקירט טרעוועס זעהר שארף די פראנצויזישע אי־מאר זייער גלייכגילטיגקייט צו די אידישע צרות אין פוילען.

די פראנצויזישע רעגירונג. זאגט טרעוועס. וואלט לייכט געקענט שטערען די רציחות אז עס האט געראדעט זיין דיעובראַ פון די פראנצויזי־שען אידען צו באוועגען די רעגירונג דאס צו טון.

סאלאוויטשיק האפט, אז אלע אידען וועלען שטיצען ליטווע.

עס ווערט אויך געמאלדען פון רוים אז א ליטווישע דעלעגאציע מיט אידישע מיניסטער, דר. סאלאוויטשיק, אין דער שפיץ, איז אויפגעטראטען אין ווארען פון גראף פאפארזא, סעקרעטאר פון אויסערן־מיניסטער אין איטאליענישער פארשטעהער אין דער נאציאנאל־ליגע, אין דער איטאליען וועט באשטעהען דאס ווילנא זאל האבען א פעלביסציט.

די אידישע געמיינדע פון רוים האט געגעבען דער דעלעגאציע א אויפנאבע.

סערעניע, דער פרעזידענט פון דער קהלה האט באגריסט די דעלעגאציע נאמען פון אלע אידען און רבי סאטארדאטי האט אויסגעדריקט זיין גרוים מיט דעם וואס די ליטווישע אידען האבען געקראגען נאציאנאלע רעכטן.

דר. סאלאוויטשיק האט, ענטפערענדיג די אידישע פארשטעהער, גערדיקט זיין האפנונג אז אלע אידען פון דער נאנצער וועלט וועלען שטיצען ליטווע.

פאגראמען אין אונגארן הערען ניט אויף.

פון בודאפעסט ווערט געמאלדען, אז די לאנע דארט איז זעהר אין דעם פאגראם פון לעצטען זונטאג און מאנטאג זיינען פיער הונדערט פארוואונדעט געווארען. דער ריבעצעהן־יאהריגער סטודענט לאזאר נוסבאום געשטארבען פון די וואונדען. די פאליציי האט געמאכט א פארזוך אפצו־דעם פאגראם און דער רעזולטאט איז געווען פיער דער/הונדערטער אן פון פארוואונדעטע. אויך אין די פראווינצען קומען פאר פאגראמען.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען אז די פאגראמען זיינען געווען פון דער געפאנגענען אין אז דער ביידזענס־מיניסטער מאטזיאס, האט געזען דעם אין האט געווארענט די רעגירונג, אבער די לעצטע האט גאר נזמען קיינע מיטלען.

די רעגירונג אין איצט געצוואונגען געווארען צו מאכען אן אנטשולדיגונג פון איצט אין באוואוסט וועגען 42 אפיצערען וועלכע האבען גען שווידערליכע פאברעכען.

אלע טעאטערע פוסטעווען ווייל אידען האבען מורא צו ווייזען עפענטליכע פלעגער.

איטאליענישע רעגירונג און איטאליענישע אידען העלפען די אימיגראנטען.

לאנדאן, דער פארזיטצער סעקרעטאר פון דער ציוניסטישער אראציע וועלכע איז איצט אין רוים, איז אויפגענומען געווארען פון טאר־פון אויסער־מיניסטער אין האט געפראגען פארזיכערט אז איטאליען העלפען די איבערגעבלעבענע אידען אין אויסוואנדערער נאך ארץ ישראל און וועט שטיצען פאלעסטינע מיט פונקט ווי זי האט עס געטאן פאליטיש.

לאנדאמאן האט אויך אנפירירט מיט אז אנצאל איטאליענישע אי־בע האבען באשלאסען צו גרינדען א ספעציעלען קאמיטעט צו העלפען אי־מיגראנטען.

לאנדאמאן וועט קירצליך פארלאזען איטאליען און וועט באזוכען ווי־נאפאל, רומעניען, אונגארן און פוילען.

ה. מיכער געפונען אומשולדיג

נאכדעם ווי די דזשורי האט זיך ארויסגעגעבען, און דערפאר ווען עס איז אויסגעגאנגען די ערשטע שטונדע נאכדעם ווי די דזשורי האט זיך געהאל־טען אין באראטען און מען האט ניט גע־זעהן אריינברענגען קיין זוערדיקט האט מיכער פון דער מילער מאנופעקטשו־רינג קאמפאניע וועלכער איז געווען אנ־געקלאגט אין טויט שלאג פאר דעם טויט פון דעם 8 יאהריגען אינגעל וואס זיין אויטאמאביל האט איבער געפאהרען דעם 20־טען פון לעצטען מאי ווען פערצעהן יאהריגער אינגעל בעגלייטשאפט האט געטריבען דעם אויטאמאביל. די דזשורי איז אריינגעגאנגען אין איהר באראטונגס צימער ארום אייגם אזייגער נאכמיטאג.

דער באשלוס פון דער דזשורי איז ניט געווען קיין איבערראשונג. עס האט זיך ארויסגעוויזען בשעה דעם פראצעס אז די דזשורי קען קיין אנדערען ווערדיקט ניט ארייגברענגען, און דערפאר ווען עס איז אויסגעגאנגען די ערשטע שטונדע נאכדעם ווי די דזשורי האט זיך געהאל־טען אין באראטען און מען האט ניט גע־זעהן אריינברענגען קיין ווערדיקט האט מיכער פון דער מילער מאנופעקטשו־רינג קאמפאניע וועלכער איז געווען אנ־געקלאגט אין טויט שלאג פאר דעם טויט פון דעם 8 יאהריגען אינגעל וואס זיין אויטאמאביל האט איבער געפאהרען דעם 20־טען פון לעצטען מאי ווען פערצעהן יאהריגער אינגעל בעגלייטשאפט האט געטריבען דעם אויטאמאביל. די דזשורי איז אריינגעגאנגען אין איהר באראטונגס צימער ארום אייגם אזייגער נאכמיטאג.

דער באשלוס פון דער דזשורי איז ניט געווען קיין איבערראשונג. עס האט זיך ארויסגעוויזען בשעה דעם פראצעס אז די דזשורי קען קיין אנדערען ווערדיקט

דעלעגאציע פון אינטערעסאנטע לעקציע היינט אין ציון האל.

א ריינווייז, רעדאקטאר פון "אי־דישען זשורנאל" לעקטשורט היינט. דריי דעם זייער נאכמיטאג אין ציון אינ־סטיטוט איבער דער טעמא: ד. ב. באר־וכאוו.

באריכאוו איז געווען דער גרינדער און וויסענשאפטלעכער טעאָרעטיקער פון פולקי־ציוניזם אין אלע די, וועלכע אינטערעסירען זיך מיט'ן פראלעטאריש־שען ציוניזם, דארפען ניט פארפעהלען די לעקציע.

די לעקציע איז אראנזשירט פון באריכאוו בראנטש נאצ אדב. פארבאנד.

ריזיג א סענט ביליגער

פון זיכערע קוועלען האט דער "אידישער זשורנאל" געכטען אויסגעפונען דאס טאראנטער בעקער האבען באשלאסען פון היינט אן צו פארקויפען ברויט מיט א סענט ביליגער.

7־טע קאנווענשאן פון אידיש נאציאנאלע ארבייטער פארבאנד וועט געהאלטען ווערען אין טאראנטא דעם 7־טען מאי

פארבאנד מיטגליעדער נעהמען איך די נייעס מיט גרויס שטחה. דאנום באשטימט פון'ם דיסטריקט צוזאמענפאהר.

ה. מ. קירשענבוים, דער דיסטריקט סעקרעטער פון איקיש נאציאנאלען ארבייטער פארבאנד, האט געכטען פריה ערהאלטען א טעלעגראמע פון'ם פארבאנד אפס וואו מען זאגט אהם וויסען אז דער דיסטריקט צוזאמענפאהר וועל־כער איז אפגעהאלטען געווארען אין ניו יארק האט באשלאסען דאס די 7־טע פארבאנד קאנווענשאן זאל געהאלטען ווע־רען אין טאראנטא. די ערעפענונג פון דער קאנווענשאן וועט זיין שבת אויענט דעם 7־טען מאי, און וועט אנהאלטען ביז מיטוואך דעם 11־טען מאי. מ. בראנז, דער גענעראל סעקרעטער פון פארבאנד קומט גלייך אראנזשירען די ערלויבניש פאר די דעלעגאטען אריינציקומען אין קאנאדע.

דער פארבאנד וועלכער איז אין גאנ־צען 7־יאהר אלט, האט אין קאנאדע גלייך באקומען א גרויסע צאהל אנהענגער און מיטגליעדער. בכעט אלע פון די נאציא־נאלע סאציאליסטישע רייהען זיינען גע־ווארען פארבאנד מיטגליעדער און אזוי ארום אפשרייט די פארבאנד טעטיג־קייט איבער'ן לאנד. אבער די שווערינקייט פון'ם געזעץ האט געשטערט יעדע עפענונג ליכע אונטערנעהמונג, און דערנאכגען אזוי ווייט, דאס אין א געוויסער שטארט זיינען די בעאמטע פון א פאר־באנד ברענטש פראצעסירט געווארען פאר אנפיהרער אונלעגאלע טעטיגקייט אין קאנאדע.

דער טשארטער אפרן פארבאנד אין ערשט גענעבען געווארען לעצטען חודש. אין גלייך האבען זיך אנגעשלאסען צוויי גרויסע אידישע בענעפיט סאסייטיס אין מאנטרעאל, מיט אמיטגליעדערשאפט פון זעקס הונדערט, אויך אין טאראנ־טא ווערט געהאפט צו באקומען עטליכע איינפלוסרייכע אידישע ארבייטער ארגא־ניזאציעס וועלכע זיינען סימפאטיש צום פארבאנד.

הייגנס צו טאג פארבאנד דער פער־באנד פיער ברענטשעס אין טאראנטא. דריי אין מאנטרעאל, און צו ברענטשעס אין ווינניפעג, האמילטאן, אין נייעוואר אלס אנטעריא.

עס האט גאר קיין בעסערע פרייד ניט געעפנט זיין גאר די מיטגליעדער ווי די־נייעס אז די די זיבעטע קאנווענשאן וועט פארקומען אין טאראנטא.

דער אנטאריער דיסטריקט קאנווענ־שאן וועט אפגעהאלטען ווערען דעם 27־טען נאוועמבער און ביים קאנווענשאן פארשטעהט זיך וועלען אויסגעארבייט ווערען פלענער ווי אזוי צו מאכען די קאנווענשאן וואס שעהער און איינ־דריקספאלער.

צום אנטאריאר קאנווענשאן קומען ספעציעל צו פארהרן דוד פינסקי (דער ראקטאר פון "די צייט") און מאיר בראנז.

פאלקס פאראיין ערוועהלט בעאמטע

דער פאלקס פאראיין, די גוט באר־קאנטע הילפס אינסטיטוציע ביי אונז אין שטאדט, וועלכע ארבייט הויפט־זעכליך אויף'ן געביט פונקאכקוקען נאך די קראנקע אין די האספיטאלס, ערוועהלט היינט בעאמטע פאר די קומענדע זעקס מאנאטען.

אין פארלויף פון דעם עקזיסטענץ האט דער פאראיין זיך ארויסגעוויזען צו זיין דער טעלינסטער אויף זיין געביט, און אין הייגטיגען ווינטער מעהר ווי אלע אנדערע ווינטערס וועלען פיעלע זיך גוי־טיגען אין פאלקס פאראיינס הילף, און עס איז קיין צווייפעל אז אלע טעטיגע פאראיין מיטגליעדער מוזען זיך אריינ־ווארפען אין דער ארבייט.

די פארזאמלונג קומט פאר דריי אזייגער נאכמיטאג אין 350 דאנדעס וועסט, וואו דער פאלקס פאראיין האט זיין שטענדיגען אפיס.

די חסידישע מאכטער

אין אמריקאנישער ראמאן אויס דעם פויליש - חסידיש - אידישן לעבן

ספעציעל געשריבן פאר „אידישן זשורנאל"

פון י. כ—ם

(93־טע פארזעצונג)

דער מאכט איז געווען א שטארק פינסטער, דער רעגן האט געקלאפט אין פענסטער, ווענט מיט אזא שנעלקייט, אז מען האט ניט געקענט אונטערשייד־ן דאס קומט פאר, אויף'ן גאס, אין אידישן די טורמע ווענט. הירשעל געבליבן א פארציטערטער. ער האט'ן מאמענט ניט געזעהן קיין פיסטוק עטוואס צו טון, וואהין צו אהאלטן דאס וואס מען גיט איהם צום זיך צו באדרייען.

ער האט גענומען באדרייפן אז מען אדבייט פאר איהם. אז עס ווערט אויסגעזאגט איהם ארויסצוגיבן פון דער טורמע. און די פראגע פון ווער טוט עס, מוז פארזאנדערט געווארן אין טראכטן, נו אזוי וועט דאס פאסירען, אדער לויגט עס זיך צו אנטלויפן!

דורך דער צייט וואס הירשעל איז געווען אין טורמע איז פאר איהם געווארן א שיינדעלע איז א מיל־קן זיין לעבן, אז אזן איהר האט זיין לעבן קיין שום ווערט ניט. און אויס מעהר ער האט גענומען טראכטן דעם, אלץ קלאהרער איז פאר איהם געווארן, אז זיין לעבן האט דער־ריכט צו דער שטופע וואו ער זערבסט מיט עס ענדיגן.

לעבן און מאטערן זיך לוינט ניט. פון פליכט מאטערט זי זיך אויך צוליעב מיר. אזוי שנעל אבער ווי איך ווער טויט, באפרייט איך זי און מיך.

מאקומענדיג אבער די הארטע זאך, האט הירשלען א נייער געפיהל ארומגע־נומען. א געפיהל וואס נאר אן ארעס־ווידטע וועלכער זיצט אין טורמע קען האבען. א געפיהל פאר פרייהייט, פאר גאנצען פון דער ליפט. פאר ליפטן צו אנדערען. נאך איינמאל א קוק טון אויף איהר, און איהר איינשליסען אין זיינע ארמעס, און אפפרעסען א ליבעס־קוש אויף איהרע ליפען.

ער איז צוריק צו צו זיין גערעגער, זיך אויפגעלייגט און גענומען טראכטען פון א פלאן זיי אזוי די ארבייט דורכצופיה־רען. יעצט אין מיין פרייהייט אין מיינע הענט און איך מוז זעהן זי אויס־נוצען ווי געהערן.

די יעניגע וועלכע האבען מיר אריינ־גלאזט אט די זאכען, זארגען געווים פאר מיר. און אנשטאט וועבען יעצט מאנמאזעס, וועט געווים פיעל בעסער זיין. האט פון איהם דעם שלאף פאר־אייגשלאפען האט ער ניט געקענט. דער נעדאנק אז ער וועט נאך אמאל פריי זיין, האט פון איהם דעם שלאף פאר־שריבען. ער האט מיט דער גרעסטער שפאנונג געווארט, ווען עס וועלען זיך באוויזען די ערשטע רייע ליכט פאסען, אום צו זעהן פייליכט זאגט מען איהם, ווי אזוי זיך צו באנעהן מיט דער ארבייט.

און ער האט זיך ניט געגארט.

דאס פאפיער אין וועלכען דאס זע־בעל איז געווען פארוויקעלט. איז אויך געווען א בריעף פאר איהם. וואו מען האט איהם געלאזען וויסען, אז מען ארבייט אונערמיידליך פאר זיין באפרייי־אונג, און עס ווערט זעהר ווענג האפ־נונג געלייגט איהם צו באפרייען דורך'ן געזעצליכען וועג. אזוי דאס ער זערבסט וועט מוזען זיין באפרייער זיין ער זאל אבער ניט וואגען אנצוהויבען זיין ארבייט ביז ער וועט באקומען ווייטערע אינסט־רוקציעס.

עס פאנגען זיך יעצט אן רעגנס און שנייען, האט מען איהם געשריבען, אזוי, אז דאס קלאפען פון רעגען פאר־טויבט דאס זעגען פון די גראטעס. אויס־סער דעם וועט ער דאס מוזען טון אין דער צייט ווען עס וועלען זיין פינסטערע אוועקגעהן, אום קיין חשד זאל ניט ארויסגערופען ווערען.

הירשעל האט שנעל פארניכטעט דאס בריוועל. ער האט אויך אויסגעוויכט א פלאץ וואו צו באהאלטען דאס געגעל. וועלכעס איז יעצט געווען זיין אייג־ענטום, און ווייטער געזעסען ביים פענסטערער ווארטענדיג אויף ווייי־טערע באפעהלען.

ער האט גענומען בעטען אויף'ן ווינ־טער, האפען אויף רעגענדיגע אוועגען וואו ער זאל די ארבייט אנפאנגען. ער האט גענומען שלאפען כעהנער בייטאג, אום ניט צו פארלירען קיין שארף וואס עס קומט פאר ביינאכט ארום דער טורמע.

יעדער אוועגט קען דאך מיינען א פאר־לוסט פון מיין פרייהייט, און נאך דערצו א חשד אויף מיר. וואו איך זאל פאר־לירען יעדע מעגליכקייט צו עפעס זיך צו דערשלאגען. ביז ער האט אין א געוויי־סער נאכט דערהערט דעם זעלבען קלאפ פארן פענסטערעל, פונקט ווי דאמאלס וועגן ער האט דאס זעגען אויס.

ער האט דארום פארשטאנען, אז עס איז פארען א געוויסע צייט ווען די וואך וואס דרעהט זיך ארום דער טורמע, מאכט זיך ניט זעהענדיג. און אט דא־מאלס קען ער בלויז אנהויבען זיין אר־בייט.

ער האט בלויז געפונען א שטיין ארומגעוויקעלט מיט א בריוועל. ער האט דאס בריוועל באהאלטען ביז ער וועט עס קענען לעזען, און פון דעם האט ער זיך דערוואוסט אז ער מוז ווארטען צוויי וואכען ביז ער וועט קענען די ארבייט אנפאנגען.

דעם אוועגט וואס מיר גיבען דיר דא האט מען איהם געשריבען, וועט שטעהן אונזערם א וואכמאן. זיי בלויז פארזיכ־טיג. ער וועט וויסען וואס דו טוסט, ווייל ער איז ניט פארענטוואר־טליך וואס עס טוט זיך אין טורמע. דאנגעגען ווען דו וועסט שוין זיין אין אונזערע הענט, וועט ער אויפהויבען א טיפע אום צו פארדעקען דעם חשד פון זיך.

דו טארסט דיך אבער פאר קיין זאך ניט שרעקען. קוים פאנגסטו אן דיין ארבייט, אזוי מוזט אין איין אוועגט עס פארענדיגען מיר וועלען שוין וואר־טען ביז דו וועסט זיין ביי אונז.

הירשעל האט צוערשט גענומען צעה־לען וואכען, נאכהער טעג, יעדער פארנאנגענער טאג איז ביי איהם געווע זען א טריט געהענטער צו זיין באפרייי־אונג. יעדע שטונדע וואס איז פאר־איבער, האט איהם אויף דאס ביי ער־מוטיגט צו לעבען. ער האט געהאט איין פארלאנג פריי צו זיין — ארויס פון דער טורמע און פליהען, פליהען צו שיינדעלען. איינשליסען זי פעסט אין זיינע ארעמס אייזוגען זיך אין איה־רע ליפען, און שטארבען דארט, אויס הייבען זיין אטעם לעבען איהר, ביי דער וואס איז זיין אייגיגע טרייסט. וואס ניט איהם האפנונג אין זיינע טרוי־עריגע מאמענטען.

דער לאנג ערווארטעטער אויגענט איז געקומען, א הייבער שניי איז גע־גאנגען אויף דער ערד, וויים געמאכט אלעס ארום זיך. קליינע שטיקלאך שניי האבען זיך פארנבעט פליהענדיג, און פארבלאנדשעט ארויף דורך די גראט־טען אין די פינסטערע טורמע קאמערען.

הירשעל האט אונגעדולדיג ערווארטעט דעם אויגענט.

(וועט פארגעזעצט)

כלויז חזן וולאדאווסקי

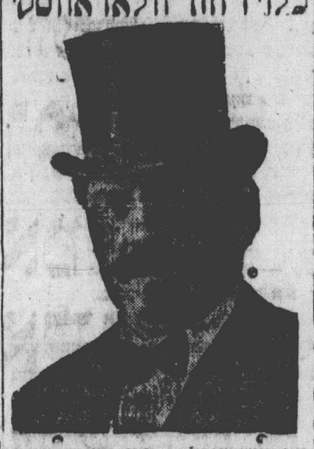

איז אנשטענדיג ביין און שעריבטיג

אלם מוהל

אלע עלטערען פון קינבער זאלען דאס נעהמען אין אנבעטראכט ווייל דאס איז אין זייער איינענעם בענעפיט.

קיאנטרי ליים קענען מיר אויך בוקען אויף זייערע שטחות.

וואהנונג 62 בראנזוויק עוועניו און טעלעפאן פארלירוש 2076.

צו פארקויפען

קארנער ראנדעם אין קראפארד סט. א סאלידע בריק הויז, 8 רומס, סטים הייטינג, ווארענדא, סייד ענטרענס און בעק לייז $5200. $1000 קעש. נאכפרעגען קאלעדוש 1820 אדער קאלעדוש 9500.

2 מענער פאר געלייגטע קאוטס צו פארקויפען, גוט ווי ניי, ווערט פארקויפט פאר האלב פרייז. פרעגען 531 דאנדעס סטריט, וועסט.

648—11—16

א זעלטענער טשאנס, א גוטע ליידיס רעדי טו ווייר ביזנעס אין בעסטען נעגענד פון קוין סטריט, מיט פארקויפט ווערען מיט'ן סטאק אבער אהנע סטאק, אזוי אז א צווייטע ביזנעס. ווענדעט זיך אידישער זשורנאל באקס 906.

641—11—10

ספעציעלע באדינונגען פאר א שנעלען קויפער.

א פאר סעמי דיטעשט סאליד בריק הייזער, געבען א קארליניע, קראפארד סטריט, א גרויסע טאפעלטע ווארענדא סטריט רוף, 9 רומס, הארדוואר פלארס דאס הויז פון דרום זייט האט עלעקטריק און פלאין פאר א זייטיגען ארויינפאהר. דאס הויז פון צפון זייט האט געז, א גור־טען גאראדזש פאר 4 קארס. גוטע פלאמ־בינג און באהייצונג. קאן גלייך איבער־נעהמען. פיקטשורס און פענסטער פאר־ראן. אן אמת'ע מציאה. וועלען אויף פארקויפט ווערען איינציגווייז. נאכ־פרעגען ביים איינענטימער. טעלעפאן דזשאנקשאן 905 ראבעלין, אדער דזשאנקשאן 4191.

633—14

איבערצוגעבען א גראסערי סטאר אין 129 אגוסטא עוועניו, א שעהנער סטאק און גוטע פיקטשורס, א נייע סקייל, און רעדזשיסטער און אלע מאנ־ווינענס. נאכפרעגען אויף'ן פלאץ.

13639—11—16

$3100. זעקס הונדערט דאלאר קעש א סאליד בריק הויז, זעקס ליכטיגע רומס א קעלער, נייע פלאמבינג טיפע לאט 105 ביי 15 צו א ליין. קיינע איי־דזשענטס. דאס הויז וועט זיין ליידיג דעצעמבער דעם ערשטען. גרינגע אהלונגען, דער בעל הבית קויפט א גדעסערע שטוב. נאכפרעגען 37 מעניג עוועניו, קאלעדוש 2741.

345—11—14

א שניידער מאשין פוירסט קלאס, אויך א גוט אייזען צו פארקויפען בייליג, נאכפרעגען 87 מעקאל סטריט.

642

א סעט עקספרעס האנדעס צו פאר־קויפען אזוי גוט ווי ניי, נאכפרעגען 787 וויקליד עוועניו.

ווא״ס יעדער איד דארף וויסען

מיר זענען איצט די איינציגע וואס האבען א גלייכע פארבינדונג מיט אוקראינא

קומט אריין און ערקונדיגט זיך

אויך גארענטירען מיר ארויסצוגעהמען פאסאזשירען גלייך פון פוילען. גאליציען און עסטרייך אין זעהר א קורצער צייט.

מיר שיקען איבער געלט נאך פוילען און גאליציען אין קענעדער אדער אמעריקאנער דאלארס.

דאס איז ניט בלויז געזאגט. איהר זולט זיך אליין ערקונדיגען זעהר אין גיבען פון אייערע פריינד אין איירא־פא.

ארגעסט ניט אז מיר זענען די עלצטע קאנטאר אין טאראנטא. מיר זענען יעדעס מאל בערייט צו אטענדען גוט, שנעל, ראיך און ארענטליך.

ק. גארפינקעל'ס

שיפס־קאנטאר

153 Queen St. West

Telep. Adel. 2047

דר. ס. פערלמאן

דענטיסט

841 באסטווירסט סטריט.

טעלעפאן פארלירוש 5720

ניט אכטונג אויף דער גרויסער עלעק־טרישער שילד.

ברידזש ארבייט צו מעסיגע פרייזען.

אפטן אין אונעגט.

דר. ס. פיוניק

דענטיסט.

שטערלאנג עסטערעקשאן פון צייטן קאר. פוון אין פעדיינג עוו. רום 2.

טעלעפאן ארעלייד 4067.

באקטאר יוליוס לעווין

דענטיסט

אפיס: 882 קוין וועסט פארבעי־ספעדיינג עוו.

וועגען אפאינטמענט טעלעפאנירט פארלירוש 760

טעלעפאן ארעלייד 5616.

דר. מ. סיימס

דענטיסט.

218½ קוין וועסט.

(קאר. מיכאל סטריט.)

טאראנטא.

דר. ב. לאנדוי

דענטיסט

אפיס

דאנדעס קאר. ספעדיינג

קאלעדוש 6073

פארהים אייערע אויגען

אין די קאלטע וועטערען וועט איהר וועלען זיצען אין הויז, הערפאר דארפט איהר אויך פארזארגען מיט באקוועמע אויגען גלעזער צום לעזען. אויגען ווערען זעהר פארזיכטיג עקזאמינירט, און גלע־זער ווערען פארקויפט פאר זעהר מעסיגע פרייזען. גלעזער צום לעזען פון $3.50 אין העכער. פאטראניזירט דעם איינ־ציגען אידישען אדווערטייזטען אפטא־מעטריסט אין טאראנטא.

Dr. LOUIS WINKLER

Registered Optometrist and Optician

390½ Yonge St. Ad. 5671

With N. Jacobs' Jewelers

ארבייטער ארלאנגט

מיר פארלאנגען עקספיריענסד אפ־ריטערס פאר לייזיעס שטרויענע העטס. וועגדעט זיך צו דער קליידער העט מאר־נופעקטשורינג קא. 58 וועלינגטאן סט. אויסט.

3620—11—15)

א ניו־יארקער טאגערמאן האט 6 יאהר עקספיריענסד ביי העמדער, מאנטער און קאטער, פארלאנגט ארבייט ביי דער טרייד אדער אנדערע ארבייט. נאכפרע־גען „אידישער זשורנאל" באקס 905.

3622—11—15)

אן עלטערע פרוי איז וויליג צו געהן אלס וואכטס פרוי, נאכפרעגען 22 סאחא סטריט

עקספיריענסד פאר פיניישערס פאר־לאנגט, נאכפרעגען 531 קאלעדוש סט.

631—11—14

פארלאנגט פאר אפערייטער פרוי אדער מאן פאר דזשענעראל ארבייט. רעיבע מוזדזשעס געצאהלט, סטעדי ארבייט גא־ראנטירט. די שילער קאהן פאר קא. 261 קוין סט. וועסט.

3616—11—14)

אפהאלסטערינג

פארניטשור ווערט פאררעכט און פאליטורט. מעסיגע פרייזען. פרייזען וועג־רען גענעבען פרוי. טשעסטערפילד סעטס געמאכט צום אהדער. גוטע ארבייט גא־ראנטירט. 6½ אגוסטא עוו.

13615—11—18)

צו פערבענטעי

צו פארענטען, 2 אדער 3 שעהנע רומס מיט עלעקטריק און אלע קאנוויי־ניענס. נאכפרעגען 192 בעלוואודס עוו. ניט ווייט פון דאנדעס סט.

3628—11—14)

א פלעט פון 3 אדער 4 רומס צו פאר־ענטען מיט אלע קאנוויניענס. נאכפרעגען 26 קעמעראן סט.

619—11—15)

צו פארענטען א פלעט פון 3 רומס מיט אלע קאנוויניענס באזונדער נעו סינק אין קיטשען, עלעקטריק פיקטשורס און בליינדס, צו אן קאפעל. אין 74 בראנזו־ויק עוועניו. נאכפרעגען 113 דיארסי סטריט.

573—11—15

צימערען פארלאנגט

אידישע באמיליעס וועלכע האבען פלאץ און זענען וויליג אריינצונעהמען עמיגראנטען זענען געבעטען צו לאזען וויסען אין דער אימיגראנטען געזעל־שאפט 399 ספעדיינג עוו. טעלעפאן קארלעדוש 6595.

צו פאהנענטען א דריי רום באדדום פלעט, הארדוואוד פלארס, סטיסהיט, עלעקטריק. איך א גארדאזש אויב מען וויל. קען זיך גלייך אריינציהען. נאכ־פרעגען 456 וויקליד עוו.

פלעט פון 3 רומס, עלעקטריק, גענ באהייצונג, טעלעפאן. וועט פארענטען צו ארענטליכע לייטע. די לייטע וועלען ניט דארפען מיטען אפט ווייל עס איז אן אייגענע הויז. עפעלגראן עוועניו אדער דזשעראדר 5313.

א פלעט פון 3 שעהנע רומס צו פארענטען סעפרעט נעו. טעלעפאן ווו און עלעקטריק אויך אעלעקטרע פיקטשורס. פרעגען 28 ראבערט סטריט.

א פוירנישד רום. פאסיג פאר א מיד־געלמאן אדער פאר א לייזדי צו פארענטען נאכפרעגען 257 מארקהאם סטריט.

626—11—14)

צו פארענטען א גרעדאפעלטע פוירד־נישד רום גוט פאר צוויי יונגע לייט. נאכפרעגען 575 באטהוירסט סטריט

3597—11—15)

געפארנישד רומס צו פארענטען, אלע קאנוויניענס. נאכפרעגען 391 מארק־העם סטריט.

629—11—15

צו פארענטען א הויז אויף 98 אקספארד סטריט, זיבען רומס אלע קאנוויניענס. נאכפרעגען 351 יאנג סט. מען קען גלייך אריינציהען.

636—11—16

636—11—16

א פלעט צו פארענטען 4 רומס מיט אלע קאנוויניענס 208 ראבערט סט.

638—11—15

צו פארענטען א פלעט פון 3 רומס מיט געז, עלעקטריק און אלע קאנ־וויניענס. נאכפרעגען 43 גרענדזש עוועניו

632—11—16

מיידעל פארלאנגט צו הויז ארבייט קליינע פאמיליע גוט באצאהלט. נאפרע־גען מיסעס דזש. דזש, דובי 69 באלדווין סטריט.

634—11—19

2 ניט געפוירנישטע רומס צו פאר־ענטען אלע באקווענליכקייטען, זעהר פאסיג פאר א קאפעל 169 דזשאהין סט. אפארטמענט 2

643

צו פארענטען א דריי רום פלעט, געז און עלעקטריק, ניי דעקאריט, מיט אלע קאנוויניענס, אלייך אדיינצו־מופען. נאכפרעגען 213 מארקהעם סטריט.

644—11—14

צו פארענטען 3 רומס מיט עלעקטריק און אלע קאנוויניענס 71 וואלטאן סטריט בייליג רענט און אויך צו פארקויפען א דזשאב לאט פון דריי גודס.

13646—11—16

אהבייטער פערלאנגט

אן עקספיריענסט סיילסמאן פאר־לאנגט אין א קאנטרי סאר קלאדינג דזשענס'ס פוירנישינג'ס סטאר. גוטע ווייד זשעס. זיך נאכפרעגען:

Paul Adelman P. O. Box. 978 Welland Ont.

אדער טעלעפאנירט: 776 וועללאנד

904—11—15

ארבייטער פארלאנגט

פערזאנען וואס האבען „דזשאבס" און ווילען באשעפטיגען איסיגראנטען זענען געבעטען צו משדרען אין אפיס פון דער אימיגראטען געזעלשאפט 399 ספעדיינג עוו. טעלעפאן קארלעדוש 6595

940—11—14)

איך פארלאנג א דזשאב אלס סיילס־מאן אין איין גראסערי אדער פרוכט סטאר. איך בין 23 יאהר אלט.

איך האב עקספיריענסד, קען אויך דליווערען. קען שרייבען אידיש און ענגליש. לאזט וויסען 172 וויקליד עוו. מר. טאבאק.

3565—11—14)

ביזנעס קיפען אד צו פערקויפען

בעקער בראדעדס.

191 דאנדעס סטריט וועסט

מיר האבען אויפגעפעגט א האלסייל דזשאבינג הויז פון אלע סארטען סחורות. מיר וועלען פארקויפען צו דזשאבערס, צו סעקאנד הענד סטארס, צו דריי־גודס סטארס און פעדלערס אויף אזעלכע ביי־ליגע פרייזען וואס איהר קאנט ניט באי־קומען אין קיין אנדערען פלאץ.

13578—11—15

א גרויסע מציאה. 400 דאלאר וועט אפקויפען 1300 דאלאר וואס זענען איינ־געצאהלט געווארען אין א סאליד בריק 8 רום הויז. אלע מאדערנע באקוועמליכ־קייטען, א טיפער לאט. געפינט זיך אין א שעהנער רעזידענס געגענט. נאכ־פרעגען 474 קוין סט. וועסט.

צו פארקויפען א ליידעס טייל־אר־רינג, ניט אויך פאר א מענער שניידער. פיקסטשורס און מאשינערי, מוז שנעל פארקויפט ווערען. אורזאכע געהען אין אנדערע ביזנעס. נאכפרעגען 395 ראנ־סעסוויילס עוו.

זונטאג א אנגעגען טאג אין 319 ראנסעס־ווילס עוו. (13617—11—15)

א מאנופעקטשורינג פלעצט צו פאר־קויפען פאסיג פאר מענער קלאדינג און ליידיס קלאדינג. נאכפרעגען 115 קינג סטריט אויסט קראגן קלאק קאמפאניע.

3618—11—15

צו פארקויפען א טיילארס פעקטאר־י. פאלישטענדיג, דעקס נאשינען, מאטאר און טישען און אזוי וויטער. מען קען זיך אריינמופען ביי דעצעמבער דעם 1־טן. בייליג רענט. נאכפרעגען די דזשיי. און ס. הדעס קאמפאניע 344 קוין סט. וועסט.

621—11—15)

צו פארקויפען א סינגעל מאטאר פאר מאשין. נאכפרעגען סאלי גאלד 112 דאנדעס סט. וועסט טעלעפאן ערלייד 7610.

צו פארקויפען א האמילטאן שניי־דער פרעס מאשין, אזוי גוט ווי ניי. מיט שנעל פארקויפט ווערען. נאכפרעגען 276 מארקהאם סט. טעלעפאן קאלעדוש 8535

3625—11—15)

צו פארקויפען צוויי אוק האדוואוד וואלקייסעס. צעהן פיס און דרייצעהן פיס, גוט פאר א סיגאר אדער עהנליכע סטאר.

איהר קענט זיי זעהן און פרעגען ביי דוואדקינס 525 דאנדעס.

647—11—15

פארס.

פרענטש עלעקטריק סיל קאוטס בע־פיצט מיט אפאסעס און סייבעל פריין 160 דאלאר. מינק מארמעד קאוטס בע־פיצט מיט עלעקטריק סיל, פריין 145 דאלאר.

624

אויב איהר ווילט עטוואס קויפען אדער פארקויפען, א דאקומענט מאכע אדער ביכער עפענען, רינגט מיך קאן לעדוש 8218.

גוטע אויס מיין גרויסע פארבינדונג מיט מענשען. י. ראזען.

3649—11—15

צוויי ראף קעסט הייזער אויף זוקליך עוועניו צו זעקס רומס אין א הויז. גוטע פאמבינג און א ליין, וועלען ביידע פארקויפט ווערען פאר 4 טויזענד דאלאר. טויזענד דאלאר קעש. נאכפרעגען קאן לעדוש 1820 אדער קאלעדוש 9500.

953—11—15

צו פארקויפען אן אימפיריעל אקס־פארד באקס. קענען מיר פארריכטען פארנוים'עס און סטאוויס.

634 טשעסטנאט סטריט.

638—11—15

צו פארקויפען א דייניג רום וואל־נאט סעט זעהר בייליג. אורזאכע פאר פאר־קויפען וויל מען פארלאזען די שטאדט.

נאפרעגען 27 בעלוויו פלייס, קיינע דילערס.

637

צו די שניידער טריידז!

מיר פארקויפען שניידער טרימינגס בילינער, ווי איבעראל און איהר אלע שניידער זאלט דא געדיינקען און קויפען אייערע טרימינגס אין א פלאץ, וואו אויהר וועט שפארען געלט און ווערען ריכטיג באהאנדעלט. אויך קויפען מיר אז טרימינגס פון אייך. ווען איהר האט וואס צו פארקויפען און אלעס, וואס איהר דארפט. איז אונז צו טעלעפאנירען און מיר וועלען שוין צו דעם אטענדען. פארעלעס העכער פון $3 דעליווערען מיר צו אייך. עס מאכט ניט אויס וואו דאס איז. אדדערס אויסער טאראנטא שיקען מיר צו אייך צו יעדער צייט. בוק און קא. 279 קוין סט. וועסט. טע־לעפאן אדעלייד 1493 אדער קאלעדוש 8110.

905—12—5

האדדוואוד פלארס

קליר אק פאר 35 סענט א סקווארד פוט, אנדערע גרייד פאר 28 סענט, געלענט און געפינישט קאמפליט.

לערד 1 קין סטריט טעלעפאן דזשע־ראד 6029.

570—12—8

ביזנעס שאנסעס

טעלעפאנירט אדעלייד 153.

פאר מעסענדזשער.

אלע סארטען שטרען מעשארפט און גע שליפען פון 10 סענט און העכער.

אלע סארטען רייזערס, בליידס נעשארפט. אויך די נעוועהנליכע רייזערס נעשארפט און נעשליפען און אריינגעשטעלט נייע הענטלאך צו רייזערס.

מיר קומען נאך דער ארבייט.

די אלבערט שארפער רייזער

180 באטהווירסט סט. טאראנטא. אנט.

רופינג, ווילאם פאלטער, 152 בעי סטריט. אדעלייד 1098, דזשעראד 496.

855—11—28)

תויז רעפער קא. לימיטעד.

4—152 בעי סטריט.

מיר קוקען איבער און פארריכטען אלעס נוטינגס אויף בילדינגס פון סעלעב ביז דאך.

טעלעפאן אדעלייד 1098.

855—11—28)

פייפערהענגינג און פיינטינג.

דער אלטער באקאנטער פייפערהענגער און פיינטער פייפערט מיט די שעהנס־טע פייפער און די בעסטע פיינט.

סעם קייטס, 166 אסינגטאן עוועניו טעלעפאן פארקדייל 3394.

3340—11—15

מיר רייפיירען אלע סארטען סטאווס, מיר ניקלען זיי, און מאכען אלע אנדערע ריפיירס צו די בילינגסטע פרייזען. מיר מאכען אייער אלטען סטאוו אויסקוקען ווי ניי. 80 דזשעראד סט. וועסט טעלעפאן ערלייד W 5198

13505—12—1)

דעכער פיקסען.

מיר מאכען נייע גרעוועל דעכער און פיקסען אלטע, מיר מאכען פארשיעדע־נע פוירנס ארבייט. גוטע באהאנדלונג גלייך אטענדעט. אלע ארבייטען גא־ראנטירט און צו די בילינגסטע פרייזען.

אימפיריאל רופינג און טינסמיטינג קא. 95 עלם סטריט. טעלעפאן אדע־לייד 7631.

13418—11—24

האפמאן פייפערהענגער

פיינט און פייפערט צו די ווינטער פרייזען, 1 אלסטער סטריט, טעלעפאן קאלעדוש 3023.

3591—12—10)

קאהען און קאהען

באריסטערס און נאטארים פאבליק א. א. וו.

מאן לייף בילדינג

60 וויקטאריא סטריט.

מען 2684.

אברהם קאהען הילקרעסט 4855 W

סעמוועל קאהען דזשאנקשאן 2619.

אויפמערקזאם

מיר מאכען דעכער און מיר פיקסען אלטע. אויך מאכען מיר רינגוועק און אלע בלעכער ארבייט. אויך שטעלען מיר אריין נייע פארניסעס און פיקסען אלטע נאכפרעגען ד. ליען 1072 קוין סטריט וועסט. טעלעפאן פארקדייל 6076.

סיטי דיי ווארק

351—349 קאלעדוש סטריט.

מיר נעהמען אן ארבייט צו קלינען, פארבען און פרעסען. אונזער טראק וועט קומען צו אייך ווען איהר העט אונז טע־לעפאנירט.

מיר נעהמען צו און דעליווערען אר־דערס. טעלעפאנירט קאלעדוש 2628.

א הוסט איז א סימן פון קו־מענדער ערנסטער געפאהר באפרייט זיך פון דעם גלייך מיט א דאזע פון "דר. מייסיס קאף באל־זאם". קיין אנדער מעדיקאמענט גלייכט זיך צו דעם, אבסאלוט גא־ראנטירט. פרייז 35 סענט. צו באקו־מען בלויז ביי

Claude J. Halloran

בראניסט.

202 Dundas W. Cor. Centre Av.

טעלעפאן אדעלייד 1281.

כרוך וועלוועל פעדמאן

60 בעלוויו עוו.

פארקויפט און דעליווערט טשיקענס אויף שמחות צו בילינע פרייזען. טעלעפאן קאלעדוש 1369.

— די —

שוויץ באד

אין 36 סענטער עוועניו

וועט זיין אפען

יעדען דינסטאג אוועגט

וואו איהר קענט שלאפען א גאנצע נאכט.

דזוואַרקינס פּאַסאַזשירען קומען

פאַלגענדע פּאַסאַזשירען קומען מיט דער „גרעמפּיען"

ענגלאַנדער, קעסטענבערג, קורצנאַרד, סורקלאַרד, בערלינער, נאַלדשטיין, קו-פערמאַן בלאַכמאַן, סינגער, דיאַמענט, הערשבוים, ווייַנבוים, הוירער, קליינמאַן, נוקערז

מיט דער שיף „וויקטאָריען" קומט אַ צווייטע גרופּע צווישען וועלכע עס געפינען זיך די פאַמיליען

ליכטענבערג און בלומענשטיין

ז. דזוואַרסינס יעדער בריעף, יעדע טעלעגראַמע שטראַהלט מיט פרייד און שטאָלץ פון גרויסער און ערפאָלגרייכער אַרבייט

קומט אין אַפּיס שיקען געלט און שיקען שיפס קאַרטען

דזוואַרקין בראַדערס 525 דאַנדעס וועסט

ווערט אַ לעזער פון אידישען זשורנאַל

לעזט אייער טעגליכע צייטונג וועלכע באַקאַנט אייך מיט דעם וואָס עס טוט זיך אַרום אייך

לעזט יעדען פריהמאָרגען אויסער די אידישע נייעסען פון דער גאַנצער וועלט וואָס ערשיינען אין „זשורנאַל" מיט דריי טעג פריהער ווי אין אַנדערע צייטונגען. אויך נייעס פון אייער אייגענער שטאָדט און פון אַנדערע קאַנאַדער שטעדט אין שטעדטלאַך אַרום אייך, און פון איבער'ן גאַנצען לאַנד.

לעזט אין „אידישען זשורנאַל" די וויכטיגסטע נייעס אַרויסגענומען פון די פוילישע אידישע צייטונגען וואָס דער „זשורנאַל" גיט איבער אַלעס וואָס עס פאַסירט אויף יענער זייט ים, וואָס איהר זעט אַזוי שטאַרק פאַר אינטערעסירט.

לעזט אונזערע נייעסען אין פאַסירונגען וואָס איהר געפינט דאָס אינטערעסאַנטסטע וואָס עס קומט פאַר אויף דער גאַנצער וועלט

לעזט אונזערע קאָרעספּאָנדענצעס פון פוילען, וועלכע ווערען ספּעציעל געשריבען פאַר'ן „זשורנאַל" וואָס עס שפּיגעלט זיך אָפּ דאָס פוילישע אידישע לעבען.

לעזט יעדען מיטוואָך אונזער פיטשור „די בוהנע" וואָס איהר געפינט אַלע מאָל עטוואָס נייעס וועגען טעאַטער, ווי אויך וועגען דעם וואָס מען שפּיעלט אין אונזערע שטאָדטישע טעאַטערע.

ווערט אַ לעזער היינט

אויב איהר זייט עס נאָך ניט

נייעס און פאַסירונגען איבער דער גאַנצער וועלט

אַ פרוי צוזאַמען מיטן געליבטען געוואַלט ערמאָרדען דעם אייגענעם מאַן.

אין דער לאַנדאָער "פאַלקס שטימע" שרייבט מיר פאָלגענדעס:

דאָס בעציירקס - גערעכט האָט אונטערן פאָרזיץ פון ריכטער צינגאַרסקי פאַראַנטווערט דעם פּראָצעס פון 25 - יעהריגע מאַרגאַרעט גוסטאַוו קלינק און 25 - יעהריגע מאַרגאַרעט אַלען. וועלכע ווערען באַשולדיגט אין זיי האָבען געוואָלט אויספיהרען אַ מורד אַ בערן 33 - יעהריגען רודאָלף קלינק.

פון באַשולדיגונגס - אַקט איז צו זען, אַז דאָס פאַרבראָכען איז אויסגעפיהרט געווארען ביי אַלגעמיינע אומשטענדען:

אין דער קאַרטי (ביי אַלעקסאַנדער) אין יודאָלף נאַלץ, וואוינט מיט זיין ברוי וואַנדאַ געווען דעם 10 אויגוסט 1919 אין אַ פאַרוויילונג ביי האַלב 1 אין נאַכט. נעהענדיג הויזס, איז עמיצער אַנגעפאַלען אויף נאַלץ'ן. איהם שווער באַוואונדעט מיט אַ מעסער. אויף די געשריען פון פרוי נאַלץ זענען אַנגעלאָפען אייניגע דורכגעהער און דעם פאַרוויילונגס אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל לאַזאַנובסקע. אויף דער אויספאַרשונג האָט נאַלץ ערקלעהרט, אַז אין דעם אַנדערן האָט ער דערקענט אַ געוויסען טשאַוו קלינק. די דאָזיגע באַהויפּטונג האָט ער איך מיטגעטיילט זיין פרוי זי האָט אָפּער זיך שטאַרק באַמיהט איהם אויסצוריטען. אין ער האָט אַ טעות אויף איהר געבעטען. אַז ער זאָל נישט דערצעהלען, אַז ער איז איהם חושד אין דעם פאַל. בעת דער אויספאַרשונג האָט קלינק זיך מודה געווען און ערקלעהרט, אַז ער האָט דאָס אויסגעפיהרט, אָפּדעם זיך וועגען דעם פריהער מיט אַלץ'ס פרוי. אויף דער פאַרוויילונג האָט ער מיט איהר איינגעגעבן מאָל געבעטן, דאָס האָט זי איהם אָנגעשכור'ט אין איהם צוגעדרעט. אַז ער זאָל הרג'ענען איהר מאַן. בעת זיי וועלען זיך אומהערען פון דער פאַרוויילונג.

וואַנדאַ נאַלץ האָט אָבער דאָס אָפּגעלייקענט, ערקלעהרענדיג, אַז זי וויים נישט וואָס ס'האָט אויסגעפיהרט דעם אַנדערן אייך איהר מאַן און אַז זי איז אויבערהויפּט נישט געשטאַנען אין לויפ דעם - באַציהונגען מיט'ן אַנדערן. דער בעל טעגער נאַלץ האָט אויך דערצעהלט דעם איינספּאַרשונגס - ריכטער איינגעלהייטען וועגען זיין פרוי, וועלכע וואַרפען אַ קלאָר ליכט אויף דער גאַנצער זאַך. ער האָט איבערגעגעבען, אַז צוריקקומענדיג פון דער מלחמה איז ער געוואָר געווארען, אַז זיין ווייב האָט אין זיין אָפּוועזענהייט זיך אויפגעפיהרט אַזאַ דאַנדאַר, האָט ער די גאַנצע זאַך פאַרבעס באַציהונגען מיט קלינק'ען. נישט וועלענדיג ברענגען צו אַן עפענטליכען סקאַנדאַל, האָט ער דיגאַנצע זאַך פאַרשוויגען, האָפענדיג, אַז זיין פרוי וועט צוריק אַרויף אויס'ן גוטען וועג.

אין ריכטער האָבען ביידע אָנגעקלאָגט זיך ערשט מודה געווען. קלינק האָט אפילו אָנגעלייקענט דאָס, וואָס ער האָט ערמאָרדט. ביים אויספאַרשונגס - ריכטער. אַ גאַנצע רייהע עדות באַשטעטיגען אָבער די ריכטיגקייט פון באַשולדיגונגס - אַקט.

נאָך אַ לענגערע באַראַטונג האָט דאָס גערעכט ביידע אָנערקענט פאַר שולדיג און זיי פאַרמשפּט צו פאַרלירען אַלע רעכט אין אויף 4 יאָהר שווערע תפיסה.

* * *

מיפּרים קאָרט באַוויליגט $5500 צו אַ פאָטער פון אַן אומגעקומענעם זשעני.

טרענטאָן, נ. דזש.

אין דער קיים פון פרימאַן נ. בערמאַן אַנטהעלען, דער פאַבריק סיריוויס דעליוועי קאָמפּאַני, פון וועלכער ער האָט געאַרבעט דעמעדזשעס פאַר דעם טויט פון זיין 18 - יעהריגען זוהן, באַסווערד, האָט דער סופּרים קאָורט נע'פּסק'ענט, אַז די ציוויל'משפּט'ע סומע פון $5500 איז נישט צופיעל געווען.

דער יונגער בערמאַן, וועלכער איז געווען אַ סטודענט מיט אַ פאַרשפּראָכענדען טאַלאַנט, איז אין 1918 דער'הרג'ט געווארען פון אַ מאַר פון דער דער מאַהנטער קאָמפּאַני. דער קאָונטי קאָורט האָט דאַמאָלט צוגע'פּסק'ענט דעם פאָטער פון דעם אומגעקומענעם, כאַ די סומע פון 5'500 דאָלאַר, אָבעל די קאָמפּאַני איז נישט געווען צופרידען מיט דעם אויר-טייל, זאָגענדיג, אַז דאָס איז אַ צו - גרויסע סומע געלד.

באַשטעטיגענדיג דעם פריהערדיגען אָרטייל, האָט דער סופּרים קאָורט ערקלעהרט, אַז נישט קומענדיג אויף דעם וואָס די פאַרדיענסטען פון אַ קינסטלער זיינען אין אַלגעמיין גאַנץ קליין, פונ-דעסטוועגען געהמענדיג אין אָנבאַטראַכט דעם גרויסען טאַלאַנט, וואָס דער אומגע-קומענער איז באַזעסען, איז די צוגע-פּסק'ענטע סומע נישט טויפיעל.

* * *

וואַהנזיניגע פרויען אויסגע-הילט נאָכן אַרויסשלע-פען זייערע צייכן.

טרענטאָן, נ. דזש.

צוויי פאַציענטען פון אַ משוגעים אַסטיילונג פון סטייט האָספּיטאַל זיינען קוריוז געווארען פון אַ משוגעת דורך אַרויסשלעפען זיי די צייכן — אַזוי באַ-הויפּטען דר. הענרי קאָטאַן, מעדיצינאַל דירעקטאָר פון דעם סטייט האָספּיטאַל ביידע אויסגעפוריטע פאַציענטען זיינען פרוען און ביידע זיינען מיט עטליכע יאָהר צוריק שוין געווען פאַציענטען אין דער אַנשטאַלט און זיינען אַרויסגעלאָזט געווארען אַלס קורילטע.

מיט עטליכע מאָנאַטען צוריק אָבער האָבען די פרוען ווידער געגומען ציינען סימפּטאָמען פון וואַהנזין און זיי זיינען צוריקגעבראַכט געווארען אין אַנשטאַלט.

אַ געגייע אונטערזוכונג האָט באַוויי-זען, אַז אַלע צייכן זייערע זיינען שטאַרק אָנגעריפען. די צייכן זיינען ביי זיי אַרויסגעשלעפּט געווארען, אַז באַלד נאָך דער אָפּעראַציע זיינען די פרוען ווידער געווארען נאַרמאַל.

* * *

15.744.662 איינוואָוינער אויף דער וועלט.

"די אַמעריקאַ דזשוואיש יעער בוך" וואָס ווערט אַרויסגעגעבען פון דער דזשוי-איש פאַבליקיישאַן קאָמיטעט, איז נאָר וואָס ערשיינען פאַר דעם לויפענדען אי-דישען יאָהר.

לויט ציפערן וואָס ווערען דאָרט אָנ-געגעבען, האָבען זיך פאַר דער מלחמה געפונען אויף דער גאַנצער וועלט 15.744.662 אידישע נפשות, וועלכע וועד-רען איינגעטיילט ווי פאָלגט: אין נאָרדש אַמעריקאַ — 3,379,668, אין ווייט אַמעריקאַ — 116,557, אין אייראָפּאַ — 11,435,968, אין אַזיען — 433,332 אין אַפריקאַ — 359,722 און אין אויס-טראַליען — 19,415 אידען. עס ווערט דאָרט אויך אָנגעפיערט, אַז אין דעם יאָהר 1818 האָבען זיך אין גאַנץ אַלע-ריקאַ געפונען נישט מעהר ווי 3000 אידען, און אין יאָהר 1917 איז דאָ געווען אַ באַ-פעלקערונג פון 1,777,185 אידישע נפשות. לויט די ציפערן וואָס זיינען צו-גרונדגעשטעלט געווארען אין יאָהר 1918 ווערט גערעכענט, אַז אין כל ד' יאָרק אַליין געפינען זיך איצט 1,500,000 אידען.

באַקאַנטמאַכונג

איך מאַך באַקאַנט אַלע מיינע קאַנטומערס און אויך פאַרגעכער מיינע מיינונג, דער 6-טען אָקטאָבער קעגן איהר מיך געפינען אין מיין נייער וואוינונג

9 קענזינגטאָן עוועניו
טעלעפאָן קאַדזוויס 6021

און וועל מאַכען די זעלבע אַרבייטען ווי שוין באַקאַנט, פאַרדיטען אַלערליי גראַמאַפאָנען, מאַשינען, קלאַוויר-ריפּיידר שלעסער און שלוסלען, אַלערליי בייכי קערעדזשעס אויך אַנדערע אָקסעסוואַרס. צופרידענהייט גאַראַנ-טירט. אידישע און ענגלישע רע-קאָרדס צו פאַרקויפען.

פ. שלייפער

שענטערס

אַפּיס איז אָפען יעדען טאָג.
פון 9 ביז 9.

ריעל עסטייט, אינשורענס מערידזש לייסענס, סיטיזען פּייפּערס, גע-זעצליכע דאָקומענטען און אויך נעטאַריאַל אַנגענטען פאַר אַלע אידישע צייטונגען.

אין לאַנדאָן, ברענסוויק, סטענט קעמפּ ריינס, נאַלד, ראַנדאָס און האַמילטאָן.

אַדווערטייזונגען פאַר'ן „זשורנאַל" ווערען אָנגענומען לויט דעם אָפּיס פּרייז.

אָפּיס 636 באַרטאָן סט. אויסט, טעלעפאָן נאָרסדיל 127.

הויז 65 אויסט אוו. נאָרטה. טעלעפאָן רעזי. 5589.

James L. SHEKTER
Justice of the Peace
Issuer of Marriage Licenses

ווענען ראַיעלסטע און בעסטע אויסקינסטען פאַר אינשורענס וועגען דעם זיך צו:

פ. ליוואַי
ספּעשעל לייף אינשורענס אגענט
P. LEVI
Insurance Agent
214 Beverly St. Tel. Coll. 8101

THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD.

251 - 253 Queen Street West Telephone Adelaide 3909

Subscription Rates $6 Per Year, $3.50 Six Months

Single Copy —3 cents.

Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto

Janury 22nd 1913

וועט מען זיך צוהערען צום רוף?

א אידישער וועלט־קאנגרעס קען נאר דאמאלסט האבען א זין, און אויסאבען איינפלוס, ווען ער האט זיך אויף וועמען צו שטיצען. ווען עס איז דא א קראפט אין לעבען, גרייט דורכצופיהרען זיינע אינסטיטוציעס. א אידישער וועלט־קאנגרעס מיט דאנרים האבען צו זיין דיענסט גוטע ארגאניזירטע לאנדעס־קאנגרעסען און די שטיצע פון די גרויסע אלגעמיינע און ארבייטער ארגאניזאציעס.

ווענען דעם צישטאנד פון די געשאפענע קאנגרעסען, וועלכע זיינען דערייל נאר א האנדאמע גסיסה, איז דאך געווג באיזאוסט. א אידישער וועלט־קאנגרעס קען זיך יעצט אויף זיי וועניג זיאס שטיצען. ווען גרויסע אידישע אדער ארבייטער ארגאניזאציע האט אויך ניט געניגמען אויף זיך צו יעצט פרייאטע פעדזאנען. (זאל אפילו זיין קאנגרעס־מיטגליד). זיינען זיך לעצטע וואך צוזאמענגעקומען אין א ניוייארקער האטעל, אין באשלאסען צו פארדופען אן אלגעמיינען אידישען קאנגרעס. וועלכער זאל זיך צוזאמענקומען אין האאג, האלאנד, אקהויב פרילינג.

מענען ביי די טויר זיין די בעסטע יינשען, זיינען אבער דא אלע אויפזיכטען פאר דעם. אז דער דזיר זייערער זאל בלייבען א ניט געענטפערטער.

א דזיר פאר אן אלגעמיינען אידישען קאנגרעס, האט ניט נור פריהער געהאט האבען לעבעדיגע קאנגרעס־ארגאניזאציעס, וועלכע האלטען דעם דזיר דורכפיהרען אין לעבען, נאר ער האט אויך ניט געדארפט קומען פון אזא קרייזלע, אזא ארגאניזאציע וועניגסטענס, ווי די פאר־אייניגטע אידישע געלעגאציעס פון פארוס אדער אן אהנליכע ארגאניזאציע האבען דעם דזיר געהאט אויף אן אמת. ווי די זאך איז אבער יעצט, וועט אזא שום ספר דער דזיר וועניג זיאס געהערט ווערען, אין דער טויער פאר א וועלט־קאנגרעס דאבען דער זאך מעהר געשאדט ווי געהאלפען.

מען קען ניט פארגעסען אין דעם „ליעד פון האס"

כיי פיעלע פון די זיצונגען פון דער נאציאנען־ליגע איז באטאנט געווארען, אז די ליגע וועט ניט קענען ווערען קיין פינקציאנירענדע קעי־פערשאפט, סיידען אלע וועלען ווערען מיטגליעדער פון דער ליגע, נייט־ראלע פעכטע פונקט ווי די געזעטזענע שינאים.

די ליגע דארף די טעג עפענען אחרע זיצונגען אין זשענעוויא, אין מען האט שוין בייציייטענס אנגעהויבען צו רעדען וועגען דעם „ווער עס קען אריינגעקומען ווערען אלס מיטגליד פון די פריהערדיגע געזעטזענע שינאים.

עכטרייך האט שוין ארויסגעשיקט אן אנפראגע וועגען דעסצי זי קען אריינגעקומען ווערען. און עס ווייזט זיך ניט ארויס קיין געגנערשאפט. דייטשלאנד אבער האט אנגעהויבען אריינשיקען קיין אנ־פראגע וועגען דעם. אין דאך הערען זיך שוין געניג פראטעסטען מיט פראנקרייך אלס הויפט־אנפיהרער. אז דייטשלאנד זאל בשום אופן ניט אריינגענומען ווערען אין דער ליגע. און פראנקרייך ריהמט זיך אויך דער־ביי, אז זי האט די פולסטע שטיצע דערביי פון ענגלאנד.

ניט לאנג צוריק האבען פראפעסאר פון דייטשלאנד און ענגלאנד זיך צוזאמענגעזעצען און ערקלערט איינער פאר'ן צווייטען, אז צו דער וויכטיגסטער שנאה מיז נעהמען א סוף, און עס מוז זיך צוריק אנגענומען די נאדמאלע לאגע — און די דזשינגאאיסטישע קריזיזען אבער האט מען עס ניט געקענט פארטראגען. וואהרים מען וויל אזוי שנעל פאר־געסען „האס ליעד פון האס". און דעזע עלעמענטען ווייזען אויס מאר־מען איבעראל די איבערהאנט.

אין מען רעדט נאך וועגען רעקאנסטרוקציע.

די זענען נאך ארץ ניט צופריעדען

די קאנאדער טייערען זענען שטארק פארהאקט פאר'ן נייגעקומענ־נעם אימיגראנט. און איידער ער באקומט אן ערלויבניש צו לאנדען דארף ער צוערשט דורכלעבען ניט וועניג גהינום־לידען.

אבער ווי עס ווייזט אויס זענען די אימיגראנטען־געגנער אלץ נאך ניט צופריעדען. און וואלטען וועלען דיראגע נאך שווערער מאכען.

פראפעסאר זי. ג. סמיט, וועלכער האט אינטערזוכט דעם אימי־גראציאנס צושטאנד פאר דער „קענעדיען ניישאנעל קאמיטע פאר מענטאל הייגשיין" האט יעצט פארעפענטליכט א באריכט, און וועלכען ער פאר־דערט אויף איינגופיהרען א גאנצע רייהע פון באגרענצונגען. אויף שאפען אין קאנאדע אן אינסטיטוציע עהנליך צו „עליס איילענד". כדי מען זאל דעם ניי־געקומענעם בעסער קענען עקזאמינירען, און דאס צו עטליכע מאל.

חפצים אז פאר די אימיגראציאנס געגנער איז אפילו דער יעצטיגער אימיגראנטען־גהינום צו וועניג. און מען זוכט נאך שווערער צו מאכען די זאך. אין ביי דעם יעצטיגען קורס פון דער פאליטיק איז צו גלויבען [illegible] דעקלעמענדאציע פאר באשרענקונג וועט געפינען אן אפקלאנג.

אונגאריש גערם פאר אנטיסעמיטי־שער אגיטאציע אין אויסלאנד

(פון אונזער אייראפעאישען מיטארבייטער) ש. פאן.

אז אונגארן האט לעצטענס פארגענומען ארט אין דער ריי־הע פון די לענדער, וואס טרייבען א אר־טיין פון מיטלאלטע פאליטיק מיט אין לאנד סיי אין אויסלאנד, איז דעם אין מעהר קיין צווייפעל ניישט.

הארטי און זיינע לייט האבען גלייך ווי זיי זיינען געקומען צו דער מאכט, גענומען ארויסווייזען זייער מיינדליכע שטעלונג צו אידען. וואס דאס איז אויך פאר זיי "נאטיג" געווען כדי צו באקומען דעם געהעריגען צוטריי פון די מיראלראטישע און רעאקציאנ־נערע מארזשארען אינ'ם לאנד.

די הארטי־לייט האבען זיך אבער ניט געריכט דארויף, דאס וועז זיי וועלען אנהויבען א שטארקע פארפאלגונג געגען די אידען. וועט זיך מערב־אייר־ראפא אריינמישען אין זייערע "אינערע אנגעלעגענהייטען". און וועט זיך כאר־איהען אנטיפאטיע צו דעם נייעם אונ־גארישען שטאאט און זיינע רעגירונגס־לייט. זעהענדיג אבער, אז דאס איז יא געווען דער פאל, האבען זיך די אונ־גארן געבאפט צו דעם גוט כארעקטע־מיטעל: אינטערווענירט איינע אדער א צווייטע מאכט ביי דער אונגארישער רעגירונג. אז זי פארפאלגט אידען אין מאכט אויף זיי פאנראמען. האבען די דאזיגע פיינע מארזשארען א גרייטען ענטפער. באלשעוויקעס פארפאלגען מיר און נישט אידען . . .

צעהנדליינער נאטען און ברעיטע זע־כען לעצטענס פארשיידט געווארען פון דער אונגארישער רעגירונג. צו פארשיידענע טעמעס אייראפעאישע מלוכות מיט דער תשובה אויך די פיעלע אינטערעסענטע אונגא־רישע רעגירונג האט קיינמאל נישט פארפאלגט און פארפאלגט אויך איצט ניט קיין אידען. נאר פריהער א "ביי שערען צמח" זענען די באלשעוויקעס און קאמוניסטען, וואס די עהרליכע אונגארישע "רייס־מאסס" האט פון אונגארן ערהאלטען גרענעהיער גרויסע סומען געלד פאר איהר אנטיסעמיטישע הצעע. אין די דורעטייען. וואס דער אונגארישער נעזאנדטער אין וויען פלעגט געבען צו די ארגאנען, וואס ער האט סובסעדירט מיט געלד איז תמיד געווען דער באהאנד־לונג אגיטאציע געגען דעם אידישען אייל־פלוס אין אונגארן.

נאר מיט חדשים צוריק, ווען דער שריבער פון די דאזיגע שורות האט באזוכט א גרויסע דעניש דעמאקראטישע מאנען דארט אנגעוויזען אויף צעהנד־ליינע טעלעגראמען, וואס קומען טעליף אן אין די רעדאקציעס פון די מאנדזינא וויכטיגסטען מיט דער טענדענץ אז בעזעגליכע מיינונגען פון אייראפא גענען די אידען. גאנצע ארטיקלען ווערען חורך דער אפיציעזער אונגארישער "טעלעגראף קאמפאניע" פאנאנדערגעשיקט צו דער כאנדזינאוויי שער פרעסע נאר כדי צו באווייזען, אז די אידען זענען קאמוניסטען און אז זיי זענען עס שולדיג דערין, וואס אין א גרויסע צאל לענדער ווערען אפגעשאפט די מאנארכען און "פון דעם פאלק גע־וועלטע רעגיערונגען" . . .

א טייל פראוויניי־צייטונגען אי־כהאנדינאוויען האבען די דאזיגע הצעע רישע יהודות און ארטיקלען אפגעדרוקט, דאנקען האבען די גרויסע רעדאקציעס די אלע אונגארישע טעלעגראמען אריינ־געווארפען אויף פאפיר־קארב. יע דענפאלס איז צו זעהן וויפיעל מיליאנען ר' אונגארישע רעגירונג ווארפט ארויס א יאהר אויף צו הצעען געגען די אידען.

לעצטענס האט די אונגארישע רע־גירונג געפונען א נייע וויכטיגע ערשיי־נונג צו פארשפייטען טעלעגראפיש אין דער וועלט: "מירא'רגע פאנראמען אויף אידען אין דער טשעכאסלאוואקיען", אפנגעם, אז די אריסטאקראטישע מאר־שארען מיינען, אז די וועלט איז אזוי נאיוו און פארשטעהט נישט איהר טע־דענץ מיט איהר לעעטער פראוואקאטא ד'לעטר האנדלונג . . . .

ליטא און די אידען

אינ'ם לאנדאנער "דזשואיש קראָ־ניקל" ווערט איבערגעגעבען אן איני־טערעסאנט מיט דר. מ. סאלאוויטשיק, דעם לאנדסרען־מיניסטער פון אידישע אנ־געלעגענהייטען און מ. סלעזעוויקוס, דעם געווען־זענעם מיניסטער פון ליטע, וועלכע זיינען געצטענס אנגעקומען נאך האנדאן כדי באקאנט צו מאכען דער עגג רישער רעגירונג מיט די פוילישע ליטווי־שע פארהאלטנישען מכח די גדעניצען פון לאנד.

מיר נעהמען ארויס פאלגענדע שטע־לען פון דעם "אינטערוויו": —

"דער צוועק פון אונזער באזוך", האט דר. מ. סאלאוויטשיק ארויסגעזאגט, "איז אונטערצושטיצען די אינטאציע וועלכע ווערט אנגעפיהרט פון די אפי־ציעלע פארשטעהער פון ליטע צווישען די מערב אייראפעאישע רעגיערונגען פאר ליטווישער זעלבסטשטענדיגקייט און צו ערקלערען די שטעלונג פון דער פאר־אייניגטער ליטווישער באפעלקערונג אין באצוג צו דער פוילישע־ליטווישער פראגע.

די פאליטישע לאגע אין ליטע איז ווי פאלגט:—

ליגע טעלעגראמען, וואס קומען טעליף אן אין די רעדאקציעס פון די מאנדזינא וויכטיגסטען מיט דער טענדענץ אז בעזעגליכע מיינונגען פון אייראפא גענען די אידען. גאנצע ארטיקלען ווערען חורך דער אפיציעזער אונגארישער "טעלעגראף קאמפאניע" פאנאנדערגעשיקט צו דער כאנדזינאוויי שער פרעסע נאר כדי צו באווייזען, אז די אידען זענען קאמוניסטען און אז זיי זענען עס שולדיג דערין, וואס אין א גרויסע צאל לענדער ווערען אפגעשאפט די מאנארכען און "פון דעם פאלק גע־וועלטע רעגיערונגען" . . .

א טייל פראוויניי־צייטונגען אי־כהאנדינאוויען האבען די דאזיגע הצעע רישע יהודות און ארטיקלען אפגעדרוקט, דאנקען האבען די גרויסע רעדאקציעס די אלע אונגארישע טעלעגראמען אריינ־געווארפען אויף פאפיר־קארב. יע דענפאלס איז צו זעהן וויפיעל מיליאנען ר' אונגארישע רעגירונג ווארפט ארויס א יאהר אויף צו הצעען געגען די אידען.

לעצטענס האט די אונגארישע רע־גירונג געפונען א נייע וויכטיגע ערשיי־נונג צו פארשפייטען טעלעגראפיש אין דער וועלט: "מירא'רגע פאנראמען אויף אידען אין דער טשעכאסלאוואקיען", אפנגעם, אז די אריסטאקראטישע מאר־שארען מיינען, אז די וועלט איז אזוי נאיוו און פארשטעהט נישט איהר טע־דענץ מיט איהר לעעטער פראוואקאטא ד'לעטר האנדלונג . . . .

מענשען אין אפגרונד

פון יעקב פינגערמאן

אידיש פון א. ריינווין

ישראל וואנגוויל ג'ווידעטש

(עלפטע פארזעצונג)

אייזיק הרים, איז א פארפרוירע־נער אריינגעקומען אין קוק האט ארוי־טערגעוואָרפען די פעקלאך, און האט אנגעהויבען אראפצוזוקלען פון זיך די וואבען. אין וועלכע ער איז געווען איינגעהילט. פון דעם שאל און דעם מאנטער האט זיך ארויסגעוויזען זיין מיט פעקען בארעקט פנים און א שארפע נאז.

היה שרה האט אנגעצונדען א חלב־ענע ליכט. אייזיק האט געקלאפט אין פינסטערען צימער אין געשיכטס: "וואס פאר א פארשאלטען לעבען! פון וואהרשע ביז ליבלין בין איך געשטאנען, די גאנצע וועלט פארט ארום. אין פולאווי, איז דער צוג געבליבען שטעקען אין שניי ביי'ם גאנצע שעה. עס איז פינסטער און קאלט. דאס פעעשעל שנאפס האב איך געהאט אין קויש, אבער עס איז געווען אזוי ענג, אז מען האט ניט געקענט עפענען דעם קויש. די פיס ווייען מיר אפגעשטארבען. די פוי־רים האבען געשטינקט און געשפיגען, איך האב געגליבט אז איך וועל עס ניט אויסהאלטען."

ער האט ביי דער ליכט פארדרייט־ערט א פאפיראס, און פארגעזעצט: "פאר'ן וואס זאל דאס אלעס זיין אזוי? פאר'ן ווייטען ביסעל לעבען, פאר די עטליכע יאהר...."

ער האט זיך שוין ער איעקגעזעצט און געפרעגט: "ברייטע איז אין אמריק? איר טאטע וועט עס ניט איבערלעבען, אז ער וועט זיך עס דער־ווייסען.

ח... שרה האט זיך געפארעט ביים אייזיק, און געבלאזען אויף'ן פייער, וועלכעס האט ניט געוואלט ברענען, ווייל דאס האלץ איז געווען נאס.

"דער קרייטער איז הראנק", האט זי מיט א געזייזן געזאגט.

"נו, נו נאט וועט העלפען", האט אייזיק געבעטן, און מען זוכט נאך שווערער צו מאכען די זאך. אין ביי דעם יעצטיגען קורס פון דער פאליטיק איז צו גלויבען [illegible] דעקלעמענדאציע פאר באשרענקונג וועט געפינען אן אפקלאנג.

מארגען קום איך שוין ניט מעהר אין אמריק".

"נו, נו האט נייגערע אנגעקוקט אר חבר'טע.

"איך קען ניט מעהר, איך קען עס שוין מעהר ניט איבערטראגען" האט זי אויפגערעגט געענטפערט. "אלץ איז בעסער ווי דאס".

ברייטע האט דעם קאפ ארונטערגע־לאזען און איז געגאנגען ווייטער. זי האט ניט געוואוסט וואס רוזשע מיינט דערמיט. פאר אלעמען איז געקומען, די צייט, ווען זיי פאלען אין אפגרונט אריין. פריהער אדער שפעטער. זיי מיינען זיך ווערען ליידען, גאט בע־מען, הונגערען און ווייזען — דער אפ־גריינד האט אויף זיי געווארט. פיעלע מען אידע חבר'טעס זיינען אוועק אויף דיעזען וועג — ביזנאכט . . . קאלט, מען קומט אהיים אין א קאלטער נאסער קעלער שטוב, א פארזאָרגטע מוטער, ווייזענדיג און הונגערנדיג שוועסטער און אפנגעם, אז די אריסטאקראטישע מאר־שארען מיינען. אז די וועלט איז אזוי נאיוו און פארשטעהט נישט איהר טע־דענץ מיט איהר לעעטער פראוואקאטא ד'לעטר האנדלונג . . . .

ראמאן

ליטא און די. אידען

דער קאנטראל פון דעם אונפארגע־מענעם טייל פון ליטע ליגט אין די הענט פון א נאציאנאלער אסעמבלי, ערוועהלט אויף א. הענסטס. דעמאקראטישען אופן, וואו עס נעהמען אן אנטייל 90 פראצענט פון די. וועהלער.

דער דאזיגער פארלאמענט באשטעהט פון 112 דעפוטאטען. א גאנץ קליינע צאהל אין פארגלייך מיט דער צאהל דע־פוטאטען, וועלכע וואלטען ערוועהלט גע־וואָרען, ווען גאנץ ליטע וואלט אנטייל גענומען אין די וואהלען.

דער פארלאמענט האט אפגעהאלטען זיין ערשטע זיצונג דעם פינפטען מאי, 1920 אין מיט דער הסכמה פון דער גאנצער באפעלקערונג פראקלאמירט די זעלבסטשטענדיגקייט פון לגטע, און גע־מאכט ווייטער אויף דער הויפט שטאדט פון לאנד. א רעגיערונג איז פון פארלא־מענט ערוועהלט געווארען און די איצטיגע דעלעגאציע אין לאנדאן באשטעהט פון פארשטעהער פון אלע פארטייען. דער אנפיהרער פון דער דעלעגאציע איז דער וויצע־פרעזידענט פון פארלאמענט ר' מ. סטאנייטיס, דער פארטרעטער פון דער שטארקסטער פארטיי, די "קריסט־ליכע דעמאקראטען". די אנדערע מיט־גלידער זיינען — דער אדוואקאט דר. סלעזעוויקוס, דער געווען־ער פרעמיער און אנפיהרער פון דער מעסיגער סאציא־ליסטישער פארטיי, פראפעסאר מצע־פינסקיס, דער פריהערדיגער ליטווי־שער פארטרעטער אין לאנדאן, וועלכער פארטרעט די סאציאל דעמאקראטען אין אויף. דער פארטרעטער פון די אידען. ווי די רעזולטאטן באנעהמען די פאליאקען גרויסע גזאלדטאטען געגען די ליטווישע אייגענארען און דערביי זיי־נען מיר געהערען די בייאנע פון אונזערע פארטרעטער מיט פריען אר דער ליגע פון נאציאנען.

דאס פארבאפען פון ווילנא.

"ניט ווייניגער אויף דער פייערדי־גער ערקלערונג וואס אין געמאכט גע־וארען פון די פאליאקען צו דער נאציא־ען ליגע, האט דר. סאלאוויטשיק גע־אָגט האבען די פאליאקען אפעלאָזען אויף אונז א זאָגענאנטע ווייס רוסישע רעוויזיע, וועלכע האט פארבאפען ווילנא און האט געגרינדעט א רעגיערונג זיי־ווי מולען האבען. פארטרעט די רעגיע־רונג דעם ווילען פון פאלק.

איך מוז ערקלערען דאס, אויסער אין ווילנע גופא, זיינען די פאליאקען אין ליטע א יעהר קליינער פראצענט פון בעוועלקערונג. דער באפעלקערונג אין באשטעהען כמעט אויסשליסליך פון פארשטעהער פון די ליטע ניט באזיצער. די גייע רעגי־רונג איז צוזאמענגעשטעלט געווארען פון עמדאזענען קלאס. און דאס וואס די פאליאקען דערצעהלען אז זיי טראגען א עמאקראטישען כארעקטער איז עס בלויז אמופלאזש. מיר זיינען אויבערצייגט דאס עס וועט די פאליאקען ניט געלינגען אפצונעהמען די עפענטליכע מיינונג אדער צו באזיגען דעם ליטווישען פאלק. אין אונזער קאפ פאר גערעכטיגקייט מעגען מיר זיך פארלאזען אויף דער שטיצע פון דער אייראפעאישער דעמאקראטיע און פון עדען פרייהייט פון שלום. אויב אבער, מען וועט אונז ניט געבען קיין שטיצע וועלען מיר פארזעצען דעם קאמף פאר אונזער באפרייאונג, אבער איך בין זיכער דאס קיין אייראפעאישער שטאאטסמאן קאן ניט בלייבען גלייכגילי־טיג צו דער שרעקליכער לאגע וואס וועט ערפאלגען אין דער ליטע.

די באלשעוויסטישע געפאהר.

די פראגראם פון די רעגירונגען פון דערב אייראפא איז אפצושטעלען די באלשעוויזם. דורך א מזונער אנגריפ פון באלשעוויזם, האט די ליטווישע רעגירונג אויסגעשטעלט די פוירעס אין לאנד. וועלען אבער זיינען אין לאנד. אין דער אנגעגרייפט פון באלשעוויסטישע געפאהר פארס. איך וויל איינבאל פאר אלע מאל מאכען א סוף צו די קלאנגען, וועלכע זיינען פון די פאליאקען פארשפרייט געווארען אין אידישע הויף־שולען, און מיטלען גען געקאנט דולדען א מינאריטעט וועל־כע זיכט איהר באגייסטערונג פון וואהרשא.

די פאגראמען געפאהר.

די ליטווישע אידען זיינען בלוטיג פארגינטערעסירט אין דעם פעליוויצא פון דער פוילישע ליטווישער פראגע. אויב די פאליאקען וועלען זיינען מיינט עס אז די אידען וועט אויסקומען צו ליידען די שעהליכסטע פאגראמען. און ניט נאר זיין אויסגעשטעלט צו פארליידען זייערע לעבענס און פארמעגענס. נאר צו ליידען עקאנאמישע אונטערדריקונג. און צוריק הערנידעריגונג וועדען צו בירגער פון צווייטען קלאס. ווילנע איז שוין פון פיעלע חודזות א גייסטיגער צענטער פאר די ליטווישע אידען און זיי זיינען פינקט אזוי פארגעסערט פון דער אידישער אויפצובויען זייער עקאָנאָמישע לאגע דורך פאלקס בענק און דורך אנדערע מיטלען.

די קולטורעלע באדינגונגען.

"די ליטווישע אידען" האט דר. סאלאוויטשיק ערקלערט ביים שלום פון דער "אינטערוויו", האבען פאלקאמע־נע אויטאנאמיע אין דער אויפהאלטונג און לייטונג פון זייערע שולען און האבען אלע רעכט צו לערנען זייערע קינדער אין אידיש אדער העברעאיש, ווי זיי ווילען נאר אליין. עס זיינען פאראן איינע אידישע הויף־שולען, און מיטלען זיי זיינען אנגענומען געווארען צו גרינדען כאטעדרעס פאר אידישער וגיסעשאפט אין די ווילנער אוניווערזיטעטען.

די אידען קריגען א פראפארציאנעלען חלק פון דעם קולטורעלען בודזשעט פון שטאדט. די פראפארציע אידישע ווענ־לער אין דעם נאציאנאלען פארלאמענט ווערט אפגעשאצט צו זיין זיבען אויף פון פרייע פראפעסיעס. אין די אידען קריגען די געצוועלטע פראפארציע פון דעם אלגע־מיינעם קולטורעלען בודזשעט.

עס ווערט ערוואַרטעט דאס די דאזיגע פראפארציע וועט פארגרעסערט ווערען צו פערצעהן פראצענט ווען די נאציאנא־לע גרענעצען פון ליטע וועלען צוריק איינגעשטעלט ווערען.

די אידישע קהלות האבען אויף קאפ רעכט זיך אליין צו טאקסירען. אויב גליקליכערוויזיע אין די גרויסע אידישע ביבער אינהוסטריע, וואס האט זיי

(פארזעצונג אויף פיידזש 7)

לצנות

ביי א ציין־קויפער.

אידענע: איהר האט געשריבען אין דער צייטונג, אז איהר קויפט אלטע צייהן, האב איך אייך געבראכט 2 צייהן, וואס זיינען מיר ארויסגע־פאלען. איך בין שוין אלט 90 יאהר...

א פרעמדער.

פערשידען אין דער ליעבע.

נימפעל: ווייסט איך האב ליעב שווארצע און בלויע אויגען, און האב פיינט גרינע קאצען אויגען.

סעגדער און איך האב ליעב פעטע ווייך אויגען און פיינט — היהנער אויגען....

וואו און ווען מען עסט צום בעפטען.

ביי בעקאנטע אויף שמחות — עסען מיר צום בעסטען

ביי אונז אויף שמחות — עסען מיר צום בעסטען

אין דער קימפעט — עסט מיין ווייב צום בעסטען.

מיק.

אונטערגעהערטער שמועס.

ווייסט בערעל, די באלשעוויסטישע ארמיי מוז בעשטעהען פון לויטער סטרוז־שעס.

— פון וואנען נעהמסטו דאס?

— וואו זיי קומען אריין רייניגען זיי אלץ אויס.

קנאפזאנגער.

ער האט אויך א פסעוודאנים.

ריכטער: איהר ווערט פארקלאגט אז איהר האט אונטערגעשריבען א אל־שען נאמען אונטערן וועקסעל.

— איך האב אונטערגעשריבען א פסעוודאנים.

א פרעמדער.

אין פוילען

נבאי: וואס שטעהט איהר עפעס ביי כורעים?

— איך געה אין אמעריקאנער הויזען האב איך מירא זיי זאלען נישט פלאצען.

א פרעמדער.

אין רעסטאראן.

גאסט: (צום קעלנער וועלכער האט אויסגעשטעלט אויף'ן טיש גאפעל, לעפעל מעסער) — און א צאהן שטעכער?

קעלנער: איז נישט נויטיג, עס וועט אייך גארנישט בלייבען אין די צייט....

אפרעמדער.

היינטיגע שמיכעל ווערטער.

מאן צום ווייב: מיין ליעב פעט געגזעלע, קאטשקעלע, לייב־היהנדעלע, טייער אינדיקעל, בחמה'לע.

פארוואס בענוצען זיך שרייבער אזוי אפט מיט פרויען טעמאס?

— ווייל זיי ווארפען זיך צומייסטען אין די אויגען.

ווי הייסט א קארעקטאר אויף לשון קודש?

"יגעתי ומצאתי תאמין".

ער לעבט 6 יאהר.

ריכטער: ווי לאנג לעבט איהר?

שנאפס פארקויפער: זעקס יאהר.

ריכטער: און פאר די זעקס יאהר האט איהר ניט געלעבט?

שנאפס פארקויפער: יא, נאר אין נעהאקטע צרות.

זי האט א פרעטענזיע.

העברעאיסטקע צום לעהרער: איך געה אז דער "פרק" איז א לייגנער. דער מורה לערענט אין פרק "יגעתי ולא מצאתי לא תאמין" — אט זיי־[illegible] צוועלף יאהר א חתן און קאן [illegible] געפינען!

מ'זונטאג ל'זונטאג

פון ה. מ. קירשענבוים.

די פאראייניגטע הילפס ארגאניזאציע האלב טויט.

— א סימן, זי האט איבערגעלאזען יתומים.

* * *

רבי נ. עהרען פרעזידענט פון דער איסיגראציאנס געזעלשאפט.

דאס וואס איין רב ג' האט טריפה געמאכט, האט דער צווייטער רב ג. געכשר'ט.

* * *

דער "טאג" דיסקוטירט, וואס עס האט פארד'ן געטריבען צו אנטיסעמי־טיזם.

— אונזער ענטפער איז, אז גע־טריבען האט איהם א "פארד".

* * *

אונזער פאלים פארט שרייבער קלאגט זיך, אז עס איז שטיל אין פאלים קארט.

זאל זיך בעסער קלאגען "פארד" וועלכער וועט פארזידען עטליכע פאס־טימער.

* * *

אונזער שטארטיינער עלעקשאן קומט אויס אין שבת —

יעלען אונזערע שטארט טאטעס אונז בעטען אויף רחמים?.....

* * *

אונזערע גרינע אפערען זיך מיט דער פראגע, ווי לאנג איז מען א גרי־נער?

ביז מען באצאהלט ניט טויזענד דאלאר פאר פארקויפען א פרעשעל יין־שרף.

* * *

היינט קומען פאר וואהלען אין פאלקס פאראין.

— די פראגע איז גאר, ווער וועט וועמען ערוועהלען?....

* * *

די טשענסטאכאווער בענעפיט סאי־סייטי האט זיך פאראייניגט מיט דער אינדעפענדענט סאסייטי פאר אן אונ־טערנעהמונג.

עס איז שוין לאנג צייט געווען אז די טשענסטאכאווער וועלען ווערען איי־דעפענדענט. עפעס האט דאך די מא־מע "מרים" דארט פארלוירען א ברי־ליאנטען אויג....

* * *

די מורחי קאנווענשאן האט געהאט פרויען דעלעגאטען

זיי האבען זיך מתקנא געווען אין אברהם'ען, וועלכער האט אומעטום מיט־גענומען שרח'ן.

* * *

דער באירישער קעניג געשטארבען.

נו, און ווען וועט דאס פאסירען מיט'ן הונגער קעניג?

* * *

ווער איז דאס פאלק? פרעגט דער "זשורנאל" רעדאקטאר.

די אקסען, די בחמות, די פערד, די דיום צאהלער, די וועהלער. די, און די, אזוי ווייטער און אזוי ווייטער.

* * *

איין פרוי אינגאנצען האט געשווינען דאנערשטאג פריה. דער יום טוב פון וואפען שטילשטאנד. האט באריכטעט דער "זשורנאל" רעפארטער.

אבער אויך די איז געווען א שטומע, האט ער נאכהער ציינגעבען.

* * *

ענגלאנד האט א ספעציעלע פאלעס־טינא קאמיסיע.

— פיליפס וואלט מען זיי פארגע־שלאגען אלס פועלי צ'ון, און זיי טארע מיכבד געווען מיט א דיסטריקט פארן פאלעסטינא ארבייטער פאנד ואמ־ליונג.

* * *

פוילישע אידען האבען ביז היינט נאך ניט געהאלפען די חיברו איסיגראנט אויך סאפייטי.

זאל עס זיין דערפאר וואס אלע איסיגראנטען זיינען פוילישע אידען?

* * *

מ. עהרליך, דער פוילישער בונדיס? טישער פיהרער איינגעשפארט אין טורמע אויף אכט יאהר.

די פוילישע רעגיערונג איז יעצט זיכער אז זי וועט "עהרליך" ניט זיין אכט יאהר צייט.

* * *

אמעריקא וועט באלד מוזען קויפען איסיגראנטען. האט ערקלערט דער ניו יארקער קאנסול.

דער טארארטער איסיגראנטען פאר־איין מעג דארום באצייטענס אוועקשטעל־לען די אמת'ע פרייזען.

* * *

די מזרחי קאנווענשאן האט זיך גע־שלאסען מיט רעדעס. מעלדען די צייט־טונגען.

פונקט אזוי האט זיך געשלאסען די קאנווענשאן פון די צעירי צ'ון און דער פועלי צ'ון פארטיי ראט.

* * *

ספעציעלע תפלות אין דעם טאג ווען די נאציאנען ליעב וועט זיך פארזאמלען.

— עס איז אבער נאך ניט פעסט געשטעלט צו דאס, זאל זיין אין "אל מלא רחמים".

* * *

איד חלשט אין געריכט, ווען ער הערט זיין אורטייל פאר שנאפס פאר־קויפען.

— הפנים ער האט ניט געוואוסט פון דעם מיטעל אז שנאפס איז א רפואה צי חלשות.

* * *

הויזען מאכער ארויס אין סטרייק.

— און די בעלי בתים געהען דער־ווייל ארום אהן הויזען....

* * *

קעפמאכער צוריק ביי דער ארבייט.

— ווען די באסעס האבען דערשפירט די קעפ האבען זיי געטומען פאדערען היטלען.

* * *

מזרחי קאנווענשאן באשליסט צו בויען ארץ ישראל פאר פרוואס קאפי־טאל.

— זיי ווילען נאך אלץ ניט פאר־לאזען די מזרח וואנד.

"טשיילדס" האט אפגעקויפט דאס הויז פון זיין רעסטאראן פאר א מיליאן דאלאר.

א באשטעטיגונג אז א רעסטאראטאר צו זיין, איז פיעל בעסער ווי א קלאוק־מאכער.

א גרינער און א געלער

פון משה חייקעלס.

שפאצירען זיך געמיטהליך צוויי אי־דען אויף דער ברייטער וועגיע. אין איי־נער פון די אידען א גרינער, און דער צווייטער — א געלער.

דער געלער איד האט אפשר געהאט מאמאל א געלע באדד, איצט קען מען דאס ניט וויסען, מחמת ער איז גלאט אבנענאלט.

אבער דער גרינער האט קיין מאל קיין גרינע באדד ניט געהאט. דאס קענט איהר זיין זיכער.

נאר גרין איז ער. מחמת ערשט אז וואך צוויי און אפשר דריי אז ער איז בין שיף ארונטער.

שפאצירען זיך די דאזיגע צוויי אי־דען, דער גרינער און דער געלער אי־בער דער ברייטער וועגיע.

און די ברייטע וועגיע איז העל בע־לויכטען. עס איז א קארניואל נאכט געווען. איז פול די וועגיע מיט אלערי־לייט מאכען. טראגט זיך איבער דער וועגיע א פרעהליכער טומעל און א גע־רויש פון יונגע פארלעך, וואס איילען זיך שטיפערייש אין זייערע פאנטאסטישע קאסטיומען איבער דער וועגיע. א לע־בעדיגער, א קליינגעדיגער געלעכטער טראגט זיך אין דער לופט.

אבער אונזערע צוויי אידען באטיי ליגען זיך ניט אין דעם דאזיגען גערויש. געמיטליך שפאצירען זיי זיך צווישען די כוואליעס פון דעם דאזיגען פיעל קאלי־רענדיגען יו. געהען זיך מיט די הענט פארלעגט אויף הינטען, אקוראט עס וואלט איצט ניט א קארניואל נאכט גע־ווען אויף דער ברייטער וועגיע, נאר א שבת נאך־טיש ערגעץ אין דעם אלטען היימישען קליין שטעדטעל.

און די צוויי אידען, דער גרינער און דער געלער, פיהרען צווישען זיך אט אזא מין שמועס:

— הייסט עס — מאכט דער גרינער — ווי זאגסטו הייסט די דאזיגע גאס?

— געה ביזט א גרינער! לאכט דער געלער — עס איז ניט קיין גאס, איז דאס ניט.

— וואס זשע דען אין דאס, אז ניט קיין גאס?

— דאס איז אן עוועניו, פאר־שטעהסטו מיך. אן עוועניו.

— אזוי אן עוועניו... זאג זשע מיר, איך בעט דיך, וואס איז דער חילוק צווישען אן עוועניו און א גאס?

— וואס הייסט וואס איז דער חלוק? — מאכט פארוואונדערט דער געלער — א גאס, פארשטעהסטו מיך איז א גאס און אן עוועניו איז אן עוועניו!

— אהא איך פארשטעה — מאכט דער גרינער אבער דער אמת איז, אז דעם גרויסען חלוק זעה איך נאך אלץ ניט. נאר זאל זיין ווי דו זאגסט: אן עוועניו. אבי איך האב געמיינט עס איז א גאס.

— חלילה ניט קיין גאס, אן עוועניו, זאלסט געדענקען. ווארום מען וועט לאכען פון דיר.

און ווי אזוי זאגסטו הייסט די דא זיגע גאס עוועניו?

דאס איז ספעדיינע עוועניו. אפילו א קינד קען עס דיר זאגען.

— ספעדיינע זאגסטו? פאר־וואס זשע האב איך געמיינט עס איז נאר דאנדעס סטריט?

אט האסטו דיר גאר דאנדעס סט. אין מיטען דערינען. מען וועט לאכען פון דיר דאס גרעסטע געלעכטער אויב דו וועסט עס זאגען נאכאמאל. בעסער שווייג אז דו ווייסט עס ניט..

מאכט דער גרינער — איך בין א גרינער, ניט לאנג אין לאנד. אבער אזוי פיעל ווייס איך. די דאזיגע גאס איז. טאקע א גאס, ניט קיין עוועניו, און הייסט דאנדעס און ניט ספעדיינע.

— ביזט חלילה משוגע געווארען? — מאכט דער געלער — צו דו ביזט גלאט ארונטער פון זינען? דו, א גרי־נער, ווילסט מיר א געלען, איבערשפא־רען?

— פארוואס זאל איך זיך מיט דיר שפארען, פארוואס? מאכט דער גרינער — קום מיט מיר וועסט זעהן.

לאכט דער געלער און קוועטשט מיט די אקסלען. פונדעסטוועגען געהט ער איהם נאך דעם גרינעם

געהען זיי, ארום טומעלט זיך דער פיעל קאלירענדיגער ים פון משונה'דיגע מאסקעס, אבער זיי זעהן ניט און הע־רען ניט קיינעם. ביי זיי געהט אן א טיכטיגע דיסקעניס: ספעדיינע עוועניו ווי דער געלער זאגט, אדער דאנדעס סטריט, ווי דער גרינער וויל.

געהען זיי און געהען אזוי לאנג און אזוי ברייט ביז זיי קומען צו בין קווין סטריט. דארט שטעלען זיי זיך אפ און דער גרינער איד ווייזט דעם געלען:

— זעהסט?

עס שטעהט א מויער, און אלטע, אן איינגעבויגענע, אפשר מישש ימי בראשית. און אויף דער דאזיגער מויער איז אויסגעקריצט נאך מיט גאנץ בולט'ע אותיות — דאנדעס סטריט.

דער געלער שטעהט און גלויבט זיך ניט זיינע אויגען.

און דער גרינער טייטעלט איהם אלץ מיט'ן פינגער צו די דאזיגע אותיות:

— זעהסט? וועסט נאך לאכען פון א גרינעם, האה?....

מ'זאגט

אז פרעמדע קליידער ווארעמען ניט.

אז פייער איז א גנב.

אז שטילע וואסער גראבט טיעף.

אז דער וואס פליהט הויך, פאלט נידעריג.

אז ביי א גנב איז שווער צו גנב'ענען.

אז פון איילעניש קומט קיין גוטס ניט ארויס.

אז פון פרעמדע פעל איז גוט צו שניידען פאסען.

אז פון לערינע פעסער איז דער טו־מעל גרעסער.

אז פון וואוגשען ווערט מען ניט דויק.

אז פון נעהמען ווערט מען ניט בדלות.

וואס איז דער אונטער שיעד?

פון פ. ט.

וואס איז דער אונטערשייד פון א חיה און א פרוי?

א חיה לאזט זיך ניט כאפען און א פרוי וויל מען זאל איהר יא כאפען...

וואסאיז דער אונטערשיעד פון א שטערען און א גאסען פרוי?

א קינד וויינט און עס הערט אויף און א באס זויגט אהן אויפהער.

וואס איז דער אונטערשיעד פון א בין א שטערען און א גאסען פרוי?

א שטערען ווינקט אויף'ן חימעל און א גאסען פרוי אויף דער ערד.

וואס איז דער אונטערשיעד פון א היהן און א קעניג?

א היהן זיצט אויף הי אייער — און א קעניג זיצט אויף'ן פאלק.

וואס איז דער אונטערשיעד פון א דיגנסט און באלשעוויק — לענין?

א דיגנסט דיגט ביי רייכע און לענין וויינט ביי ארימע...

וואס איז דער אונטערשיעד פון פיש און מענשען?

פיש שווימען אין וואסער און מענ־שען שווימען אין בלוט.

וואס איז דער אונטערשיעד פון א סאלדאט און א קעניג?

א סאלדאט איז איין טאג אין שלאכט פאלט ער טויט און א קעניג איז יאהרען אין שלאכט און ער לעבט.

א פרוי איז ארעסטירט געווארען פאר האבען חתונה געהאט מיט צוויי מע־נער.

— ווער קען דאס מאכען א לעבען ביים יעצטיגען זועג אין לעבען, נאר זעהר וועג־ניג קענען אויף איהם געהן.

צווישען בטלנים

דער חשבון שטימט.

א פויער איז געקומען צו א ליבוואוש בארגען א רובעל און אנגעבאטען איהם זיין פעלץ פאר א משכון.

אבער ווייסטו — פרעגט דער לעב־וואוש — אז דאס וועט דיך קאסטען א רובעל פראצענט. געוויס ווייס איך, האט דער פויער געענטפערט.

אן ווייסטו אויך — פרעגט ווייטער דער לעבוואוש — אז דאס פראצענט מוזטו גלייך אין פאראויס באצאהלען?

געוויס ווייס איך, האט דער פויער געענטפערט און באקומענדיג דעם רובעל האט ער דעם פראצענט אפגעצאהלט און איבערלאזענדיג דעם משכון איז ער אוועק אהיים.

אויף'ן צווייטען טאג קומט ער צוריק ניט א טענה אז ער פארשטעהט ניט וואס דא טוט זיך. ניט ער האט דעם רובעל, ניט ער האט דעם פעלץ און ער איז נאך א בעל חוב פאר א רובעל.

הער זיך איין — זאגט צו איהם דער לעבוואוש — אז די ביזט א פויער און קאנסט ניט רעכענען וועד איז דיר שולד ריג? אט איז דער חשבון: איך האב דיר געבארגט א רובעל? — יא. דו האסט מיר געגעבען א משכון דעם פעלץ?—יא. און דעם פראצענט האסטו מיר בעצאהלט? —יא. און יעצט ביז־טו מיר שולדיג א רובעל? יא. וואס־טע ווילסטו? דער חשבון שטימט....

אימשע מאיר: וואס איז בעסער קאשען אדער פארפעל?

הערש יואל: קאשען איז בע־סער.

אימשע מאיר: לאמיר גאר הערען פארוואס?

הערש יואל: דערפאר ווייל לאק־שען האבען אין זיך די מעלה וועמען נעהמט זיי אן האט מען אי אין לעפעל און אייך ארום דעם לעפעל.

אימשע מאיר: זעהסטו דערמיט מאכסטו שוין גאר א טעות. ערשטענס איז דאס גאר א חסרון, ווייל די וואס הענגען ארום דעם לעפעל קאנען נאך ארויסשלעפען די וואס זיינען אין דעם לעפעל. און צווייטענס איז לאקשען עסען סתם אן אפקלמעניש, ווייל מען דארף גארויסשטעלען דעם צונג צו כאפען א לאקש.

הערש יואל: מילא די צונג ארויס־שטעקען בין איך דיר מוחל, אבער קיין אפקמעניש איז עס זיכער ניט, ווייל אויב לאקשען עסען זאל זיין איינס פון די עניים וואלט מען דאך באדארפט זיי עסען תשעה באב.

אימשע מאיר: זעהסטו אז דו זאלסט זיין אזא עם הארץ האב איך שוין זיך גאר ניט גערכיט. היתכן אזוי פיעל עניים אין תשעה באב. אי פאסטען אי לאקשען עסען איז מען דאך אפילו מדרבנן ניט מחויב....

א. האפמאן.

א מאן איז אזוי הויך ווי ער דענקט. א פרוי אזוי הויך ווי זי לעבט.

פיעלע מאנכבילען שעצען מעהר אין דער פרוי אן אפענע ברוסט ווי אן אפע. הארץ...

פיעלע פרויען קענען געפינען דעם ריכטיגען זועג אין לעבען, נאר זעהר וועג־ניג קענען אויף איהם געהן.

נעפרעגט און געענטפערט

פון נ. בריק.

פארוואס געהען היינט די שניידער ארום נעבאך שלינג און שלאנג?

ווי האבען פארגעסען אפצושפארען א פאר דאלאר אין דער באנק!

פארוואס האבען פויער פראווינצען געשטימט פאר פראהיבישען?

ברי וואס מעהר "פרעסקריפשאנס" שרייבען

אל קענען דער פיוישען!

* * *

פארוואס לעגט מען אפ די ברית'ן

פון שבת גאר אויף זונטאג?

ווייל ביים סנדק און בעל מציצה איז שבת דאך א מארקטאג!

* * *

פון וואנעט איז געדרונגען

אז ווילסאן איז א איד?

ווייל אין תלכית פראטעסטירען איז צווישען זיי קיין אונטערשיעד!...

* * *

אז מר. הארדינג שטאמט פון שווארצע

טא ווי קומט ער אין "ווייסען" הויז?

מסתמא איז דארטען יעצט פאראן אין פאר "שווארצע" בלויז.

* * *

באשליסט יעצט צו לאזען

אונז העלפען אייך שפארען.

אינטערעסט ווערט געצאהלט

יעדע זעקס מאנאטען.

אפגעצאלט פאס. $9.700.000

רעזערוו פאנד $18.000.000

רעזארפעס $130.000.000

די בענק אף נאווא סקאשיא

ברענטשעס

קווין און מעקאדל בלעקס

מענערזשער'ס. סייטחצ'ערס

ספעציעל אין דאנדעס

ברענטס

מענערזשער, ס. פ. נייבאס

פאן ערל. 6416-6417-6418

קלונס ווערטלאך פון קלוגע מענשען

א מיעד אין א הויז איז א קוועלע פון פארגעניגען.

מארטין טאפער.

א טאג, א שטונדע פון אמת'ע פריי

THE DOMINION BANK

סיטי האל ברענטש

קאר. קווין און ביע סטריט טאראנטא

3% אינטערעסט געצאהלט אויף סייווינג אקאונטס פון א דאלאר און העכער.

ברענטשעס אין טאראנטא

וו. וואלקער מענעדזשער

די איינציגע קאמפאניע

וועלכער האט א קאנטאר אין בעסאראביען אין די

גוראפסקי קאמפאניע

דער קאנטאר געפינט זיך אין קעשינעוו אונטער דער ליטונג פון'ם באריהמטען כלל מער

דוד שיינבערג

מיר זיינען די איינציגע וועלכע קענען ברענגען פאסאזשירען דירעקט פון באסאראביען און אוקראינא. דער באריהמטער

פראפעסאר גינזבורג

פון רומעניען איז דער הויפט פון גוראפסקים קאנטאר אין טשערנאווץ און בוקארעשט, רומעניען.

די גוראפסקי קאמפאניע

איז די איינציגע וועלכע קען ברענגען איערע פאמיליען דירעקט פון דיי אויבען דערמאהנטע פלעצער. קומט ארויס היינט צו

גוראפסקים

113 קווין סטריט וועסט

אפיס אפען אין אוועגט.

אנטלויפן פון מיט א געגנבעטן אויטאמאביל און ווערט פארוואונדעט

לויפענדיג ווי א פייל פון פויגען מיט א געגנב'עטן אויטאמאביל ריגט דעם לאנד עלענטאוואך, 34 יאהר אלט, פון 605 אסיגנטאן עוועניו אין סט. מיי־ס האספיטאל מיט ביידע פיס אפגע־שניטן און א צובראכענעם שטערן. לו־ט דאס ער געגנב'עט נעבען 448 מארק־ס סטריט. לויפענדיג ארויף נארט־ן צוקוטענדיג צום מארגער האדבארד־ס עס איז געגאנגען א יאהר. דאס־ן שבער געוואלט פריהער אריבערלויפען־ן ווידער די יאהר נעהמ מארבי. די מאר־ן געגאנגען שנעל און זי האט מיט א־ן מאריקען קראך צושטעלטערט דעם אויטאמאביל. צוזאמען מיט דעם פארוואונדעטען איז געווען נאך א חבר, אבער ער איז נ[illegible]

ווי פארברענט מאכענדיג דעם אויוועז.

מיסעס מערי רעגינער, 42 יאהר אלט, 112 וועסט לאדזש עוועניו, אין מאנהאטן, האט געשטארבען אין האספיטאל פון אויג־ן, וואס זי האט געראנען. ווען עס האט זיך אויף איהר אנגעצונדען די קלייד בשעת זי האט געמאכט דעם פייער אין הויז. די אומגליקליכע איז אליין אין הויז, זעהענדיג אז ווי געשריען העלפען איר נים. איינ־ן פוליסמען אין דריסען איינגע־לאפען אין פלאמען אין זי האט־ס ווידער זיך קייקלען אויף דער ערד אויף אזא אופן איינגעשען די פלא־מען אבער עס האט נים געהאלפען. מענשען זיינען געקומען צו שפעט צו האלטן עפעס הערבען.

ווייסט איר וואס אייערע קינ־דער לעזען?

נאר א סך עלטערן פארענטע־ערן זיך צו וויסען אין וועלכע "מאג־ווין" זייערע קינדער לעזען. אבער צום באדויערען איז נים אמת, אז א סך עלטערן זענען אינטערעסירט צו וויסען וואס זייערע קינדער לעזען דערפען רעדען מיט דער מא־מע? דערפאר דארפען די אידישע מאמעס וויסען, דאס עס איז פארהאנען א ספעציעלער מינדער־ז זשורנאל אין עס לינט אויף זיי דער חוב צו קויפען יעד־נעם זשורנאל אין זעהן זייערע קינדער זאגען אים לעזען.

אמעריקאנער ליטער מען דוד אפעלירט פאר יתומים רעליעף.

אין איינקלאנג מיט דער רעזאלוציע וואס איז אנגענומען געוואָרען אויף דעם לעצטען צוזאמענפאהר דעם פיל־דעלפיא, האט דער רויטער מען דוד באר־שלאסען אונטערצונעהמען הילפס ארבייט פאר די מלחמה יתומים אויף א בייטע מאסשטאב.

כדי צו מאכען אן ערפאלג אין דע־זער נאבערער ארבייט, מוז די ארגאני־זאציע האבען די שטיצע פון דעם גאנצען אמעריקאנער אידענטום. עס ווערט יעצט אנגעפיהרט א מיטגלידערשאפט קאמפיין אין אלע אידישע קהלות איבערן גאנצען לאנד. און דער רויטער מען דוד אפע־לירט צו יעדען זיי זאלען איהר אריינטהע־פען אייפצוטון דאס וואס זי האט אונ־טערגענומען.

דער רויטער מען דוד האט אימער גע־נומען א טיכטיגען אנטייל אין אלע גרו־סע אידישע אונטערנעהמונגען און עס איז די פליכט פון יעדען אידען אין לאנד זי אנערקענען און אריינהעלפען ווי ווייט עס איז נאר מעגליך.

אמעריקאנער ליטער מען דוד אפעלירט פאר יתומים רעליעף.

אין איינקלאנג מיט דער רעזאלוציע וואס איז אנגענומען געוואָרען אויף דעם לעצטען צוזאמענפאהר דעם פיל־דעלפיא, האט דער רויטער מען דוד באר־שלאסען אונטערצונעהמען הילפס ארבייט פאר די מלחמה יתומים אויף א בייטע מאסשטאב.

כדי צו מאכען אן ערפאלג אין דע־זער נאבערער ארבייט, מוז די ארגאני־זאציע האבען די שטיצע פון דעם גאנצען אמעריקאנער אידענטום. עס ווערט יעצט אנגעפיהרט א מיטגלידערשאפט קאמפיין אין אלע אידישע קהלות איבערן גאנצען לאנד. און דער רויטער מען דוד אפע־לירט צו יעדען זיי זאלען איהר אריינטהע־פען אייפצוטון דאס וואס זי האט אונ־טערגענומען.

דער רויטער מען דוד האט אימער גע־נומען א טיכטיגען אנטייל אין אלע גרו־סע אידישע אונטערנעהמונגען און עס איז די פליכט פון יעדען אידען אין לאנד זי אנערקענען און אריינהעלפען ווי ווייט עס איז נאר מעגליך.

קענעדע פארמאגט איינע פונדי רייכס־טע פיש אינדוסטריעס אויף דער וועלט

קענעדע איז פון דער נאטור געבעטשט געוואָרען אלס אייגע פון די רייכסטע לענדער אויף דער וועלט. נים נאר באר־זיצט זי פרוכטבארע פעלדער, רייכע וועל־דער און צאלרייכע מינען, נאר אויך אונצעהליגע פיש וועלכע פאהרען זיך אין איהרע וואסערען און פארנעסערען איהר רייכטום מיט יעדען טאג.

לייט דעם באריכט וואס איז לעצ־טענס ארויסגעגעבען געוואָרען, האבען דיא קענעדער פיש וואס מען האט אין דעם משך פון לעצטען יאהר געכאפט, באטרעפען א מיטא לן פון $56,500,000 אין דעם חשבון רעכענט מען בלויז די פרישע און מאריניערטע פיש וועלכע מען האט פארקייפט אויף'ן מארק. די פיש וועלכע איינצעלנע פישער האבען גע־כאפט נעהמען נים אריין אין חשבון און וואלטען מן חכתם באטרעפען א סך מעהר.

מען האט לעצטען יאהר געכאפט אזוי פיעל פיש צוליעב הויפט טעכים. ערשטענס, ווייל אנשטאט צו טרעפען זעגער שיפלאך ווי זיי זיינען פרי־הער געוואוינט געווען צו טון, האבען זיך די פישער באנוצט מיט מאטאר שיפ־לאך צו באפען די פיש. די מאטאר שיפלאך פאהרען פיעל שנעלער פון די זעגער שיפלאך און הוץ דעם קאן מען זיי באנוצען אין דעם ערגסטען ווי אין דעם בעסטען וועטער. ווערענד די זעגער שיפלאך קאן מען בלויז באנוצען ווען עס פלאוט א שטארקער ווינט.

די צווייט אורזאכע פארוואס די פיש אינדוסטריע האט זיך אזוי ריזיג צוגעוואקסען, איז דאס וואס די קענע־דער רעגירונג דעקט זייט איינינע יאהר א טייל פון די קאסטען וועלכע זיינען פארבונדען מיט טראנספארטירען די פיש פון איין בעריג לאנד צום צווייטען, און דורך דעם איז מעגליך אז די מענשען וועלכע וואוינען אין די ווייטערע פראוינ־צען זאלען קענען קויפען ים פיש יעדען טאג.

דער קאפיטאל וואס איז אינוועסטעט געוואָרען אין דער קענעדער אינדוסטריע איז ביי $60,250,000 און עס ארבייט־טען אינגעפעהר 90 טויזענט מענשען אין דער אינדוסטריע.

נאך אן אינטערעסאנטער פאקט איז דאס וואס האדסאן בעי, אין וועלכען עס געפינען זיך זעהר פיעל פיש, איז נאך בכעט אינגאנצען נים געגיצט געוואָרען פאר דעם ציוועק. עס ווערט אבער ערר־וואַרטט דאס די אויפבוואונג פון דער האדסאן בעי און נארטערן אטלאנטיק באהן לויפען וועט פיהרען דערצו אז די פישפאנגער זאלען זיך מעהר באנוצען מיט יענע וואסערען.

מזל טוב! א שפאנער נייע שפיעל ענטדעקט!

אז מען לעבט, דערלעבט מען, מענשען לעבען און שטארבען מיליכות · פאלען און מיליכות ווערען אויף זייערע חרבות אויפגעבויט, די גאנצע וועלט הויבט אן קריגען נאך אן אנדער פנים און די איבערהקהרעניש־ען וועלכע קומען פאר אויף דער וועלט רופען זיך אפ אפילו אויף "פפאדטס".

יא, לעזער עס איז אן אמת. נאר אין ניכען וועט "ביי־באר" פארלירען זיין חן, "ביל־י פאנדעי" וועט אוועק צוריק צו זיין פריהערדיגער מלאכה און אפילו די פערד־גיעיגען אין וואדביין וועלכע זיינען אזוי שעהן און אין וועלכע די פראנטען זיינען אלע אזוי פארקאכט וועלען אויף פארשווינדען פון דעם טאגעס אדרנונג.

וואס איז, פרעגט איהר? א קליינינקייט. הערט און שטוינט. אז שטאט אז די פארמער פון אדום האטילי טאן זאלען זיך באנוגענען מיט זיצען אין הערהיים און דערצעהלען זיך בבא־מעשות האבען זיי ענטדעקט א שפאנעל נייעם שפיעל. איינינע פון זיי האבען פראסט אין פשוט גענומען זייערע "מאטאר פרעקטארס" און געהאט א "ביים" דער ריים איז געווען צו זעהן ווער עס קאן איבערארעמען דאס גרעסטע שטיקעל לאנד אין א געוויסער צייט. דער ריים איז געווען זעהר אן אינטערעסאנטער און האט צוגעצוגען א ריזיגען עולם. איינינע ספארט־פאטיאטען וועלכע האב־בען דעם געיעג ביינעוואוינט זאגען אז עס איז די בעסטע זאך וואס זיי האבען וועגן עס איז געזעהן.

הכלל, די וועלט שטעהט נים אויף אן אדם, און צו דעם לאנגען ליסט פון שפיעלרייען איז צוגעקומען נאך איין "שפיעל — דער שפיעל אין "מאטאר־טרעקטארס". מיט איין וואָרט, עס לעבע דער פראגרעס!

נאך א אידישער דזשיגערי סטאר באדויבט

(פארזעצונג פון פיידזש 1)

האבענדיג אלעס וואס זיי האבען פארלאנגט, האבען די רויבער גענומען א לייליך פון בעט, צוריסען דאס אויף לאנגע פאסען און געמאכט פון דעם גוטע שטריק. דערנאך האבען זיי איהם גע־נומען און אויסגעלעגט אויף'ן בעט. צוי־געבונדען הענט און פיס צום בעט און זיינען ארונטער מיט די שליסעל צום סטאר.

און אזוי א צוגעבונדענער, איז ער געלעגען ביז 9 אזייגער פריה. ווען זיין אנגעשטעלטער פון סטאר, איז באנניק פון 22 סענטער עוועניו איז געקומען צו דער ארבייט. טרעפענדיג דעם סטאר פארשלאסען איז ער ארייגגעגאנגען דורך א הינטערטיר און איז ארויף אין דער וואוינונג פון זיין באלעבאס און דארטען האט ער דערזעהן אלעס וואס עס האט פאסירט.

באנניק האט גלייך אפטעלעפאנירט צום אפטיקער דר. ווינקלער און ער האט איהם אויפגעבונדען. דערנאך האט מען טעלעפאנירט דער פאליציי. איהם זעהן זיינען אנגעקומען דעטעקטיווס אין א מאטארקאר און מר. דזשיקאבס איז מיט זיי ארויס אין סטאר.

זיינען הפנים אין די דימאנטען ביזנעס איבערקומענדיג זיין סטאר האט מר. דזשיקאבס אויסגעפונען אז די רויבער האבען איבערגעלאזט די גאלדענע זייגערס און אנדערע גאלדענע סחורות, זיי האבען בלויז גענומען די דימאנטען.

די פאליציי זאגט אויך אז לעצטען זומער איז דערזעלבער סטאר באדויבט גע־וואָרען אויף 9 הונדערט דאלאר.

מיידעל שטארבט געהענדיג אין גאס.

געהענדיג איבער אלעדזש סטריט, איז דאס יונגע מיידעל מ. ראטשטיין פון 86 בראנזוויק עוי. געפאלען און מיט א פאר מינוט שפעטער געשטארבען. דאקטוירים שרייבען צו דעם טויט צו א הארץ־פעהלער.

ה. טיכער בעפונען אומשולדיג

(פארזעצונג פון פיידזש 1)

פארלאנגען די היקף פון ריכטער. ארום א פערטעל צו פינף אוויינער האט די דזשורי אנגעקלאפט אין טיר. דער פארמאן פון דער דזשורי האט ער־קלערט, דאס זיי קענען נים קומען צו קיין באשלוס צוליעב א געוויסען פונקט וואס זיי זיינען נים קלאהר וועגען געווען. דער פארמאן האט דאן געזאגט, אז די דזשורי לייט זיינען אינפערשטאנען דאס דער יונגער מיידער איז שולדיג אין נאכ־לעסיגקייט, אבער, צו קאן מען האל־טען דעם פאטער פאארנטוואָרטליך פאר דער עזיה פון יין זוהן.

ריכטער מידעלטאן האט דאן ער־קלערט דאס דער איצטיגער משפט פ־אצעסיירט נים דעם יונגען מיידער, אין זיי דארף נים אינטערעסירען צו דער יונ־גער מיידער איז שולדיג אדער נים. וואס זיי דארפען באשטימען איז: צו דארף דער פאטער ה. מיידער געהאלטען ווערען פארנאנטוואָרטליך פאר דיזען אומגליקס־פאל. ריכטער מידעלטאן האט נאך צו־געגעבען אז די אנקלאגע האט די מענ־ליכקייט נאכאמאל צו פארקלאגען דעם יונגען מיידער, און דערנאך וועט דאר־פען ענטשידען ווערען אין א צווייטען ענ־ריכטונג אויף ווייטער דער פאטער דארף באצאהלען געלט פאר דעם שאדען וואס זיין יונגער זוהן האט פארורזאכט.

הערענדיג אזא ענטפער איז די דזשורי אריין צוריק אין איהר באראטונגס צימער און אפשר א פינף מינוטען שפע־טער איז געקומען דער אודטייל "נים שולדיג".

ריכטער וואָרענט גיגען דעמאנסטראציע.

אפשר הפנים צוליעב דעם וואס בשעת דער גאנצער צייט פונ'ם פראצעס איז דאס געריכט זאל געווען פול מיט מענשען, האט ריכטער מידעלטאן געפר־גען פאר נויטיג צו וואָרענען די אנוועזענ־דע נים צו מאכען קיין איינציגע דעמאנס־טראציע נים פאר אין נים גענען.

ריכטער מידעלטאן האט געזאגט אז דאס איז א געריכט פון גערעכטיגקייט, עס ג. ז נים וויכטיג צו עמיצער איז אייג־ענ־שטאנען מיט דעם אודטייל אדער נים.

איבער דרייסיג עדות.

דער פראצעס האט זיך געצויגען ארום צוויי טעג. עס זיינען געבראכט געוואָרען איבער דרייסיג עדות. די גרעסטע צאהל זיינען געווען פאר דער אנקלאגע. די פארטיידיגונג האט געהאט בלויז א פאר עדות, און ווי שרען גע־מאלדען האבען א סך פון די עדות זיך ווידערשפראכען און די ווילטיגסטע פונק־טען אויך, אז עס איז געווען זעהר שווער ארויסצוקריגען די ריינע פאקטען. דער הויפט פונקט אויף וועלכען דער שיקזאל פון מר. מיידער האט דארום גע־האנגען איז געווען: איז מר. מיידער פארענטוואָרטליך פאר זיין זוהן אדער נים.

בשעת דזשאסטיס מידעלטאן האט באר־פרייט דעם אנגעקלאגטען האבען זיך אלע געהאלטען זעהר רוהיג, ווען דער אודטייל איז ארויסגעגעבען געוואָרען האב־בען די פריינד פון מר. מיידער זיך ארומ־געקליבען נעבען איהם און באגריסט.

צו עס וועט איצט אויפגעהויבען ווערען א צווייטער פראצעס געגען מר. מיידער איז נאך דערווייל נים זיכער. עס איז מעגליך אז די עלטערען פון דעם אומ־גליקליכען קינד זאלען וועלען ארויסקרי־גען א געוויסע סומע געלט און מר. מיידער זאל דאן פראצעסירט ווערען.

א זעלטענער טעכניקער.

לעאָפאלד גודאָווסקי ווערט באר־טראכט אין אלע מוזיק קרייזען אלס א מייסטער אין דער פיאנא טעכניק. זיין קאריערע אין דער מוזיק איז א זעלטענע. נים געלעהרענט ביי קיין גרויסע קונסט־לער, כמעט זיך אליין אויסגעלערענט, אבער ער האט שטענדיג געפיהלט בחוש די מוזיטיגקייט צו האבען א וויסענשאפט־ליכע ערקלערונג אויף יעדער זאך.

ער איז א וואונדער, ווען ער ריהרט אן די פיאנע נעשעהן נסים. זיינע צעהן פינגער זיינען באזונדערע ליבלינגס שטימען אין יעדער פינגער ענטדעקט באר־האלטענע שעהנלייטען. מארגען פאנגט זיך אן דער פרעצער פארקויף.

יעקב ט. בענעט

(פון בענעט און קעטערמאן)

באריסטערס, סאליסטערס, נאטאריעס

אז. ל. וו.

2901 האנדרעס סטר. ווענסט פארטאנטא

טעלעפאן דזשאנקשען 5077.

וואוינונג טעלעפאן דזשאנקשען 0.8.

דער הונגער טאר ניט אוועקטרויבען אונזערע שריפטשטעלער

איפרוף פון טאראנטאר שרייבער פאנד קאמיטעט.

אלעמאל איז די לאגע פון די אידישע שריפטשטעלער געווען א א ביטערע און א צרה־דיגע. מיר קענען זיך נים באריהמען, ווי אנדערע פעלקער אז מיר האבען אונזערע שריפטשטעלער באפרייט פון עקאנאמישער נויט און דחקות כדי זיי זאלען אונגעשטערט קענען שאפען די גייסטיגע אוצרות פאר דער באר־ייכערונג פון אונזער לעבען.

אונזער "זיידע" מענדעלע מוכר ספרים האט ביז'ן טויט געמוזט אונטערקנעלען אין אן אדעסער תלמוד תורה, געמוזט אָפגעבען זיינע בעסטע שטונדען פאר ראגת פרנסה. נאך ערגער איז עס גע־ווען מיט אונזער גרויסען פרוי, וועלכער האט געמוזט אָפגעבען זיין ענערגיע דער פארהאסטער, אסיימילאטאריישער וואר־שעווער 'צמיגע". דאס זעלבע איז געווען מיט אונזער אומשטערבליכען שלום עליכם וועלכער האט זיך ביטער געפלאגט ביז זיינע לעצטע טעג.

מיר ווילען זיך נים גרייבען און זו־כען די אורזאכען פון אזא צישטאנד. מען זיין אז דאס אין דערפאר וואס די אידישע ליטעראטור ווערט מעהרסטענ־טיילס געטראגען אויף די פראָלעטאריישע פלייצעס, וואס די לעזער זיינען הויפט־ועכליך אלבייטער, ארבעט פאלקס־מענשען, וואס די רייכע אידען אסיפ־לירען זיך, דערווייטערען זיך פון אידי־שען לעבען און זיינען אָפגעפרעמדט פון דער אידישער ליטעראטור און קולטור. מען זיין אז דאס איז די אורזאכע און די אידישע לעזער קענען פשוט נים פארשא־פען די שריפטשטעלער א פעסטען עקאָ־נאמישען מצב. אבער פון הונגער, פון עקסטרעמער נויט, פון גרויזאמען אונ־טערגאנג ראטעווען אונזערע שריפטשטע־לער — דאס דארפען מיר זוכער קאָנען!

אידישער לעזער, אונזערע שריפט־שטעלער אין מזרח־אייראָפּאָ געקען אויס פון הונגער! בעל מחשבות, בערגעלסאָן און צעהנדלינג אנדערע שריפטשטעלער און קינסטלער אין פוילען און אוקראינע זיינען אויה'ן שוועל פון אונטערגאנג, אויסגעמאטערט און דערשראָקען פון די לעצטע שרעקליכע יאהרען האלטען זיי ביי א פיזישען צוזאמענברוך, און זיי אפעלירען צו אונז, גליקליכע אידען פון קאנאדע און אמעריקא, נאך הולף. ווען דער רוף פאלען אויף טויבע אויס־ערען, ווערען מיר ניט ענטזאגען זיך פון א טאג פארלענגען צו ראטעווען די וועלכע האבען דערהויבען און באר־ייכערט אונזער לעבען?

אידישע לעזער, ליעבהאבער פון דער אידישער ליטעראטור און קונסט, די נים ליידענדע שריפטשטעלער און קינסט־לער ווארטען אויף אייער ענטפער! און גרויס און אייביג וועט זיין אונזער שאנד אויב מיר וועלען זיי ענטוישען!

דער טאראנטאר שרייבענד קאמיטעט האט זיך געשטעלט אלס ציעל צו שאפען טויזענד דאלאר פאר דעם וויכטיגען צוועק. דאס איז א לעבערליך מינימאלע סומע פאר אזא שטאדט ווי טאראנטא מיט אזא גרויסער אידישער באפעלקע־רונג. מיר האפען און ערוואַרטען אז ווענינסטענס די סומע וועט געשאפען ווערען, אז יעדער אידישער לעזער פון טאראנטא, כאן אדער פרוי וועלען טאן זיינער פליכט צו אונזערע גייסטיגע פיהרער אין יידישע.

רופט זיך אפ אידישע לעזער!

א. דיינוויין, קאסירער.

פ. האלפערין, סעקרעטער.

בילשטיינערונגען זאלען געשיקט אדרעס געבראכט ווערען צו א. דיינוויין, "אידי־שער זשורנאל" 251 קווין סטריט.

האלט דאס קינד'ס הויט אין געזונטען צושטאנד

ווען יעדע מוטער וואלט באגרופען די געפאהר וואס שטעקט אין דער פארנאכלעסיגונג פון הויט־ריצונגען און דערהיצונג וואלט זי קיינמאל נים ריזיקירט צו בלייבען יאהן הר. טשיים'ס אינטמענט אויף צו באנוצען נאך דאס קינד'ס באד.

עס דערלאזט נים די עקזעמא צו ענטוויקלען זיך און עס מאכט די הויט וויך, גלאט און אזוי ווי סאמעט.

60 סענט א באקס. ביי אלע הויז־ערס אדער עדמאנסאן, בייטס און קא. לימיטעד טאראנטא.

Dr. Chase's Ointment

מיר אטענדען צו אלערהאנד הויז, מעקטארי, אפיסעס און סטאר קלייניג בעסטע ארבייט צו די בילינסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראקטען מיט נאטליך און יעהרליך. 10 מעראלי סטריט, מעלע מאן אדעל. 3087.

אוועגדען אין יום טובים טעלעפאָנירט קאל. 5619.

NEW YORK WINDOW CLEANING COMPANY. 10 TERAULEY ST.

די פארנאנגענהייט רעדט די וואהרהייט

זיוויטצ'ס קאנטאר

איז די איינציגע קאנטאר וואס אין איהר וויזען א ליסטע פון טויזענדע פאסאזשירען געבראכט פון פייהען און גאליציע. פרעגט די לאנדס־לייט פון שטאשעוו, אסטראוויץ, אפאטאוו, איוואנסק, ראדעם לאדז, איזלא, שליפיאנאווע, פאלאניץ, קעלץ, כמעלניק, וואַרשא, ברזע־זאן, גאליציע וועלען זיי איהר דערצעהלען, אז דער בעסטער פלאץ צו האנדלען וועגען געלדער און שיפסקארטען איז זיוויטצ'ס קאנטאר, ווייל אלצדינג ווערט פינקטליך און עהרליך באהאנדעלט, און ווען מיסטער זיוויטצ'ן זאגט אייך דאס ער נעהמט אן געלדער אין פוילען, מעגט איהר זיך אויף איהם פארלאזען.

מיסטער זיוויטצ האט ערהאלטען א טעלעגראפע פון זיין שוועס־טער שמואל שווארץ, דאס אלע געלדער וואס ער האט מיטגענומען זיינען שוין אלעס באצאהלט, און דאקומענטען מיט שיפס קארטען אפגע־נעבען געוואָרען און ער בעארבייטעט די קאנטראקטען פראגע פאר די פאמיליעס וואס מיר האבען זיך אונטערגענומען ארויבער צו ברענגען, און קירצליך וועלען מיר האבען זיי פארטיג פאר דער רייזע.

מיר האבען די איידזשענסי פון די אמעריקאנער עקספרעס קאמפאניע, מיר נעהמען געלדער אין דער ליטע, אין אלע שטעדטלאך ארום קאווגא.

מיר זיינען פארבונדען אין רומעניען מיט די נאציאנאליסטישע באנק פון רומעניען און די באנק מאראמאראש בלאנק, און די מאלדאווער באנק, פארעכט מיט

זיוויטצ'ס קאנטאר

62 מיקאל סטריט

שיפסקארטען פון וואַרשא ביז טאראנטא.

שפארט אליין און זעהט אויך אז אייער קינד זאל שפארען

מיט איין דאלאר קענט איהר עפענען אן אקאונט און אוועקלעגען דעם פונדאמענט פאר אייער צוקונפט

יעדער דעפאזיטאר באקומט אהיים א שעהנע סייף אין וועלכער ער קען שפארען קלענערע סומען

נעוואינטצו אייער קינד עס זאל זיין שפארזאם

ה. ווייגבערג

BANKER

253 קווין סטריט וועסט

אין אפיס פון „אידישען זשורנאל"

אין „פאלים קאורט"

פאליציי ראטעזוועט די "בירושע".

ווען ניט די שנעלע האנדלונג פון פאליסמאן הוי, וואלט וואלטערשטיין'ס טרינק, רויבער און טיילוויז עס - גע־שעפט אויף ספעציאלע עו.באריבט גע־וואָרען לעצטען דאנערשטאג נאכט און אלע חברים פיעלי - ציין אין "באר־באנדיקעס" וואלטען באוויינט דעם באר־לוסט פון דער "בירושע" און "ריבע־צארגיע".

דער פאליסמאן האט געבאפט עוועי יונגע שמצים אתראט דאן. ווען זיי תאבע געוואלט דורך א פענסטער אריינ־קריכען אין געשעפט און ארויסגנב'ען דעם גרויסען פאסטער, וועלכער זאגט אז אלע אידען, אז "די ציים" אין געקומען.

די צוויי חברה - לייט האבען זיך געכטען מיט געווען אין זייער שרעק־ליכען פארברעכען געגען דעם טאראנטער נאט. סאט. אידענטום. אז זיי וועלען קומענדע וואר, ווען מען וועט דערגעהן געגזויער זייערע ביאגראפיעס, באקומען זייער פסק.

די פאליציי האט, אלזא, איהר פליכט געטאן. איצט דאפען די חברים טאן

עקזיסטא

איר מאכט קיין קעקס רומענען ווען איר גיט בריוועס דיר, בשיטעס זאלט פאר קוקען אז חיש קראנקהייטען. עס זאל די חיים, סעקעל באקס פון הל, בשיטעס זאלט פריי אויס אויף הערמאנס דיזע צייטונג אין שוקס 2 סעקס סטעמפס פאר פאסטעדזס. 60 מיליאן ראקס מיט אלע הענדלער אדער עדמאנסאן, בריוס אז חיים לאנגער, טאראנטא.

פארלאג „אידיש"

201 East Broadway New York

834 Cadieux Street Montreal

קענעדער אפטיילונג

אין פארלאג אידיש ווערט איצט ארויסגעגעבען צוויי גרויסע ווערק

פון איזיק הירש וויס

די גרינדער און בויער פון אידענטום

(דור דור ודורשיו)

2 בענד. — יעדער באנד פון די צוויי סעריעס וועט ענטהאלטען פון 380 ביז איבער 400 זייטען. גרויסער פארמאט, פראכטפול געבונדען.

פריז פאר ביידע סעריעס — — — — — — — — — — — — $16.50

פאר סופסקריבער — — — — — — — — — — — — $11.00

אין דריי איינצאהלונגען

ביי יעדער איינצאהלונג באקומט דער סופסקרייבער א טייל פון די ביכער.

א קאטאלאג פון אלע אינזערע איסגאבען און אויך פון די ביכער וואס געפינען זיך ביי אונז אויפ'ן פארקויף ווערט פרייז ארויס־געשיקט צו יעדען איינעם, וואס וועט פארלאנגען.

טאראנטער סופסקרייבער איז ר. ה. פרעמ'עס ווערק קענען באקומען די דריטע סעריע ביכער ביז דעם 25־טען נאיעמבער אין 187 בעווערלי גאס, געגענאיבער פרין שיידע יעדען אוונט פון 6 ביז 8.30 ביי אונזער פארטרעטער, הער ש. שניידער, וועלכער געפינט זיך איצט אין טאראנטא. טעלעפאן קאלעדזש 338.

Canadian Branch Farlag „YIDDISH"

834 Cadieux Street - - - - Montreal

שא - שטיל.

בריינפען - האנדעל איז אזא מין אנשטענדיגער מסחר, וואס האט בייגע־ווארעט, ערגעיז און טומעל. עס דארף געטאן ווערען אין דער שטיל, הייזיג, עלעגע אין אלינקעלע. פירדען אט דעם האנדעל איז אין איינס ווי פיהרען א ליעבע. עס האט נאר ליעב צו טיל ען זיך אין פינסטערע שטענגלאך, פארוואר־פענע אייען אין באהאלטענע הערטס. מאכט מען ערגיז, פירלער — איז מען אויף געהאלטע צרות, איז גרויס "טראַ־בעל".

און אז מען פאלט אריין, ווייל מען האט צו הייך געקלונגען מיט "פלעי־שעל", דארף מען ווידער אמאל תאבען שכל'און האלטען זיך "עידערינער פון ראן אזן שטילער פון וואסער" — דער מאלט איז עס נאר צו פארליידען.

סידני אתסענהיים, א קנעכט פון אסיגן טאן עוי. איז ניט געווען זעהר שטיל ביים פארקויפען שנאפס. דערפאר אבער איז ער געווען שטיל ווי א שעמעזדיגער פארליעבטער אין דער אנווענדונג פון זיין "שאו". ווען ער איז פארגע־בראכט געווארען פארן ריכטער. אין קוים הערבאר האט ער ארויסגעזויס־מערט איין ווארט: "שולדיג".

אין דערפאר, וואס ער האט זיך מידה געווען און האט ניט געבראכט קיין פאלשע עדות און האט ניט געזאגט קיין ליגען, האט ניט געלאיגענט און געפילדערט, אז ער איז אונשולדיג ווי א מיידטאנישע זעכצעהן - יעהריגע מיי דעל — דערפאר האט ער נישא - חן גע־ען ביי דענסאפ'ען, און יענער האט איהם באשטראפט בלויז מיט טויזענט דאלאר און ניט צוגעגעבען קיין עקסטרא מאנאטע תפיסה ווי ער איז זיך גוהג די לעצטע צייט.

בראנפען - הענדלער דארפען ווייטער, אז דער עקר איז, שא - שטיל.

גיט ניט ארויס זיין חבר.

ווילאם מקראלאה און דזשאדזש דייוידסאן זיינען ביידע אנגעקלאגט פאר גנב'ען אן אויטאמאביל, די פאר־ליצי זאגט, אז זיי זיינען ביידע גלייך שולדיג, אבער נאר איינער — דייוידסאן — איז זיך מידה, דער אנדערער טענה'ט אז ער איז אונשולדיג.

— מ'ט איהם מוזען באפריידיגן — זאגט דער ראהן אטורני — דייוידסאן וויל איהם נישט ארויסגעבען.

דער איבערגעבענער חבר איז פאר־אורטיילט געווארען צו 15 מאנאטען אין אנטאריא רעפארמאטארי, און דער באר־פייטער האט איהם שטארק געדריקט די האנט אין אנגעוואיגשען א פולע קאפ פון — האט דער ריכטער געזאגט צום אנגעקלאגטען — איך קאפרוי דיר. אבער גערעגן, אז אנדערדיר, וואס אנ־חויבען פראיוען די אלטע שטיק, וועל איך דיר געבען א דאפעלטע פארציע.

מעקלאפלין האט צוגעזאגט צו ווע־רען מוט און פרום, און מאן און פרוי האבען גליקליכע פארלאזען דאס גערינט זאל.

יי מיסטעריע — די פרוי.

מיט איפאר וואכען צוריק איז הערי מעקלאפלין'ס פרוי געשטאגען פאר'ן ריכ־טער, געווען איהר פארוואנדעט פנים אין פארלאנגט, אז איהר בריטאלע־מאן זאל באשטראפט ווערען. א. האט מ'איהם־גערעכט! א וואלט זי איהם גע־וואלט זעהן ליידען, קוועלען און פלאגען זיך! און ווי האט זיך איהר הארץ גע־קוילט ווען זי האט הערהערט, אז דער אכזר, דער אייסזאוזוף, וועט קריגען הביכה און אפשר שטיין אויב. ס'האט איהר נאר פארדראסען וואס ער וועט זיין פכה באלד ניט קריגען. וואס מיי האט אנגעלייגט די אייסזארשוגג פון דעם מישפט ביז ער וועט אויסגלייכע־לט - השבונות מיט איהר.

געכטען אין די פרוי ווידער געשטאַ־נען פאר'ן ריכטער אבער, ס'איז שיין נאר ניט ווערלעך, אלזאוידיגע, צוליעגע־נע ביי ווערלעך זוכט נכמה. די איי־זאר געווען בעטען און מ'זאל איהר אנגעבען צוריק דעם מאן, און מ'זאל איהם ניט באשטראפען.

— איך פארגיב איהם, לאזט איהם ארויס, ער וועט שוין מסתמא בעסער ווערען — האט די פרוי איינגעריידען פאלזיוויטע צוויען צום ריכטער.

— ביזסט ניט ווערט צו האבען אזא זייער פליכט. זיי דארפען אוועקלייגען און א זיים אלע פארבעדייטונגען פאר'ן פאלעסטינא ארבייטער - פאנד און זעהן באשטימען א וואר צו חיטען די "בירי־זשע" — די סכנה איז גרויס!

יי מיסטעריע — די פרוי.

מיט איפאר וואכען צוריק איז הערי מעקלאפלין'ס פרוי געשטאגען פאר'ן ריכ־טער, געווען איהר פארוואנדעט פנים אין פארלאנגט, אז איהר בריטאלע־מאן זאל באשטראפט ווערען. א. האט מ'איהם־גערעכט! א וואלט זי איהם גע־וואלט זעהן ליידען, קוועלען און פלאגען זיך! און ווי האט זיך איהר הארץ גע־קוילט ווען זי האט הערהערט, אז דער אכזר, דער אייסזאוזוף, וועט קריגען הביכה און אפשר שטיין אויב. ס'האט איהר נאר פארדראסען וואס ער וועט זיין פכה באלד ניט קריגען. וואס מיי האט אנגעלייגט די אייסזארשוגג פון דעם מישפט ביז ער וועט אויסגלייכע־לט - השבונות מיט איהר.

געכטען אין די פרוי ווידער געשטאַ־נען פאר'ן ריכטער אבער, ס'איז שיין נאר ניט ווערלעך, אזלאוידיגע, צוליעגע־נע ביי ווערלעך זוכט נכמה. די איי־זאר געווען בעטען און מ'זאל איהר אנגעבען צוריק דעם מאן, און מ'זאל איהם ניט באשטראפען.

— איך פארגיב איהם, לאזט איהם ארויס, ער וועט שוין מסתמא בעסער ווערען — האט די פרוי איינגעריידען פאלזיוויטע צוויען צום ריכטער.

— ביזסט ניט ווערט צו האבען אזא

דער גרוס פון "SALADA"

זאגט פאראיס דעם זעלטענעם טעם

שיקט א פאסס קארטעל פארלאנגענדיג א פרייען סעמפעל. זייט אזוי גוט און שרייבט דעם פרייז וואס איהר צאהלט איצט און צו איהר ווילט שווארצע, גרינע, אדער געמישט.
אדרעסירט, סאלאדא, טאראנטא.

דער אמת'ער חבר

פון י. לייזעראוויטש

טאמי א ז געווען אן אלטער גוטער הערציגער חונט. כאטש זיינע אראפ־הענגערע אויערען האבען איהם גע־מאכט א שלעכטען אויסזעהן, האבען קיינער זיינע אויגען, די גרויסע און וואר־סקרעיגע, איהם צוגעגעבען א וועלט מיט חן. מיט יעדען בליק זיינעם האט ער זיך געגעבען גוטע און צוגעלאזענע בריינע צווישען די קינדער.

זיין בעסטער פריינד איז אבער גע־ווען יאסקע. אליין א גוטהערציג און צארט אינגעלע האט ער זיך צוגעלאזען צו טאמי'ן, ווי צו א געטרייען חבר און בלעטס איהם היטען ווי די אויג אין קאפ פון זיין ברוים פלעגט ער עסען און פון זיין מילך פלעגט ער טרינקען. און וואר־הין יאסקע פלעגט געהן, פלעגט טאמי אויסוואקסען, ווי פון אונטער דער ערד און איהם נאכגעהן.

יאסקע'ס ליעבע צו טאמי'ן איז גע־ווען א געפיש פון געזיכלען: צוערשט האט ער איהם'ן אלטען חונט רחמנות געהאט, ווען ער האט איהם דאס ער־שטע מאל דערזעהן אין א גרויסען רע־גען לינגעדיג און דרויסען א דורכגער וויינטער. און ער האט איהם אריינגע־רוכען אין זייער גאראדזש (אין הויז איהם גוט אנגעקארמעט. דאן איז איהם זעהר שטארק געפעהלען די קלוגשאפט פונם חונט און ווי ער פארשטעהט אלץ. פונקט ווי א מענש. איז די ליעבע צוויי ווען זיי ביידע געוואקסען פון טאג צו טאג.

יאסקע'ס גליק און נחת זיינען אבער פארשטערט געווען פון דעם, וואס יאסקע'ס טאטע האט זעהר ניט ליעב גע־האט מיין הינד. האט ער אפילו גע־באפט יאסקען שפילענדיג זיך מיט זיין געליעבטען טאמי. האט איהם שוין קיין צרות ניט געפעהלט, און דער חונט האט שוין אויך טרינקען ניט אפגעשניטען. און וויפיל יאסקע האט זיך ניט געמיהט צו דערצעהלען די מעלות און חכמות פון זיין חבר, האט עס ניט געהאלפען — דער טאטע האט אבילו נאר ניט גע־וואלט הערען דערפון. דאס האט זעהר שטארק געקריינקט יאסקען, אבער זיך אויסגעזאגט פון זיין פריינט האט ער ניט געקענט. פעגט ער זיך אויסבאהאל־טען און זיך אפשפילען מיט טאמי'ן נאנצע שעה'ן.

אין טאג האט יאסקי'ס טאטע באר־מערקט ווי זיין זוהן'דעל בעט אויס א געלעגער אין גאראדזש פאר טאמי'ן, און כאטש אין דרויסען איז געווען א זעהר גרויסער רעגען און אויך א ביטע־רע קעלט, איז ער צוגעלאפען מיט כעס צום גאראדזש און גוט אנגעשריען אויף יאסקע'ן, און טאמי'ן ארויסגעטריבען פון דארטען. מוט און אראפגעלאזטען ווידעל אין מיט בעטגדע בליקען צו יאסקען. האט טאמי א הערשראפענער פארלאזען דעם גאראדזש אין זיך אויפגע־געלאזען אין דעם קאלטען און רעגענדי־גען דרויסען. יאסקע האט דעם צער ניט געקענט איבערטראגען. איבערהויפט האבען איהם פארקלאמט בייס הארצען די בעטגדע בליקען פון זיין טייערען חבר. נו זיי וואלטען געזאגט: "וואס דערלאזטו עס? וואס שטעלסטו זיך ניט אין פאר דיין חבר? און אזא גאס דע־מה, אז מען אזא פעלס!" אבער באמת האט יאסקע נאר ניט געקענט העלפען. נאר דאס הערצעלע־זיינס האט איהם אזוי פארקלעמט, אז ער איז אריינגע־לאפען אין הויז, זיך א ווארף געטאן אויף זיין בעט אין זיין ביטער צוואוויינען. און שפעטער אביסעל, און שוין יאסקע וועגען אין בעט אן קראנקער. מען האט באלד גערופען א דאקטער, און ער האט נאר געקענט אנצייגען, אז יאס־קע האט גרויס הייץ און די גרעסטע הייץ האט ער אין קאפ, און דאס קומט גע־וועהנליך פון הארצוועהטאג אדער זאר־גען.

אזוי אין יאסקע אפגעלעגען עטלי־כע טעג און איז יעדען טאג געווארען ערגער. מען האט נאר ניט געוואוסט, וואס מ'ן קינד טוט זיך. אבער דער אמת איז געווען, וואס יאסקען האט שטארק פארכאפט כיים הערצעל, ווען זיין טאטע האט ארויס־געטריבען זיין טרייען חבר אין אזא רע־ען. און ער איז דערפון קראנק געווא־רען. און איצט האט ער די גאנצע צייט שטארק, זעהר שטארק געבענקט נאך טאטי'ן — איז ער דערפון יעדען טאג גע־ווארען ערגער.

ניט קיין בעסערע טעג האט אויך געהאט טאמי. גאנצע טעג פלעגט ער זיך ארומדרעהען אז אומעטיגער און דער שלאגענער ארום יאסקע'ס הויז, כאפען בענכה א קוק דורך אן אפענער פענס־טער אדער טיר. און ניט געפינענדיג זיין באליעבטען חבר, אוועקלאזען זיך נאר מעהר אומעטיג און דערשלאגען. ביז איין טאג האט טאמי פונקט געטראפען ארייגצוקוקען אין פענסטער, לעבען וועלכען ס'איז געשטאנען יאסקע'ס בעט. מיט אן יאסקע האט איהם דערזעהן. מיט א ווילדען אימפעט האט יאסקע א שפרונג געטאן פון בעט, ארויסלאזענ־דיג א פרעהליכען געשריי: "טאמי!" דער טאטע מיט דער מאמע האבען איהם אנגעכאפט און איהם צוריק ארייג געלעגט אין בעט, און נאר ניט געוואוסט וואס צו טאן פאר גרויס שרעק.

אבער יאסקע האט זיך שוין ניט גע־קענט באהערשען. דעם גאנצען טאג האט ער נאר געראלטען אין איין קופען צום פענסטער. און אין אבענד, ווען ער האט געגעסען רוידען פון הון, האט ער געקראלטען אין איין רוידען פון זיין טאמי.

אויף מארגען ווען דער דאקטער איז געקומען, האט איהם יאסקע'ס מוט־טער דערצעהלט אלעס, וואס ס'איז גע־שען דעם טאג פריהער. ווי יאסקע האט דערזעהן זיין פריינד טאמי. און איז נאכ־דער געווארען פיעל ערגער. דער דאק־טאר האט מיט גרויס אויפמערקזאמקייט זיך צוגעהערט צו אהרע רייד. און טראכטענדיג א ווילל זיך אפגערופען: "ווייסט איהר, וואס איך וועל אייך דא־טען. וואשט אדום אט דעם הונט און בריינגט איהם אריין צו אייער קינד ער זאל זיך מיט איהם שפילען — אפשר וועט עס ווירקען אויף אייער קינד און ער וועט אנהויבען פיהלען בעסער.

יאסקע'ס מוטער האט קיין סך ניט געדארפט זוכען טאמי'ן, זי איז ארויס אין דרויסען, צוגערופען טאמי'ן און איהם אריינגעגאנגען און וואס - צימער און איהם געגעבען א גוטע בעט. און זיין זי האט איהם מיט ארומגעווישט און שפען פארקעמט, האט זי איהם אנגע־נומען מיט ביידע הענט און לאנגזאם איהם אריינגעפיהרט צו יאסקע'ן אין צי־מער. ווי טאמי איז נאר אריבער דעם שוועל אין יאסקע'ס צימער, האט ער זיך א ריס געטאן און ארויסגעשפרונגען צו איהם אויף יאסקע'ס בעט, און יאסקע האט איהם אויך באלד א כאפ געטאן מיט ביידע הענטלאך און שטארק איהם צוגעדריקט צו זיך. אבער געמיינט האט יאסקע, אז דאס אלץ איז א חלום. עפעס איז ער אזוי ריין און שעהן גע־וואָרען, זיין טאמי. און די מאמע אליין זאל איהם נאר ברייגען און הויז אריין און נאך צו איהם אין צימער. האט יאסקע אזוי געפוקט אויף דער מאמען ווינער, און מיט פרעגענדיג בליקען זיך געבעטען צ'ענטפער אויף דעם נס. און די מאמע האט איהם טאקע לאנג ניט גע־לייזט וואָרטען, און צוגעהערגיג צו איהם זיך אנגערופען: "קינד מיינס, דו האסט שטארק לעבע טאמי'ן. האסט שטארק געבענקט נאך איהם, א. האט איך איהם ארומגעוואשען און ארומגעקעמט און איהם דיר געבראכט. א גוטע, מאמע, א?"

יאסקע'ן האבען זיך טרעהרעלאך געשטעלט אין די מידע און פאר'חלוש־טע אויגעלאך און ער האט נאר ניט גע־קענט זאגען נור זיך צוגעבויגען צו דער מאמע'ן און איהר שטארק, שטארק אנ־געקושט.

ווען יאסקע'ס טאטע איז שפעטער - צו געקומען אין זיין מידע און פאר'חלוש־טע אויגעלאך און ער האט נאר ניט גע־קענט זאגען נור זיך צוגעבויגען צו דער מאמע'ן און איהר שטארק, שטארק אנ־געקושט.

ווען יאסקע'ס טאטע איז שפעטער - צו געקומען אין זיין מידע און פאר'חלוש־טע אויגעלאך און ער האט נאר ניט גע־קענט זאגען נור זיך צוגעבויגען צו דער מאמע'ן און איהר שטארק, שטארק אנ־געקושט.

אלט מאדישער

מאלט־עסיג ריכטיג אויסגע־שטאנען אין הילצערנע פעסער געווען די אורזאכע פון גוטער און ניט איבערשטאנען דער וואלטעט אין די אויבערשטע קעס און קעטשופ, וואס א. ...

דענקען נאך פון זייער אינגע־

כאסגרייוו

רייכער מאלט

עסיג

איז אזוי געמאכט — ריי־נינסטען מאלט, און שטאנען אין הילצערנע אייזער ער ווערט אריינגע־מיינט בעסערע פאלאזען, אין פולער, געקעט, א. ...

ווערט פארקויפט פון אייער גראסער בקוויז אין פארזי־געקטע פלעשלאך. גארענטירט 100% ריין און געמאכט

TORONTO VINEGAR WORKS Toronto

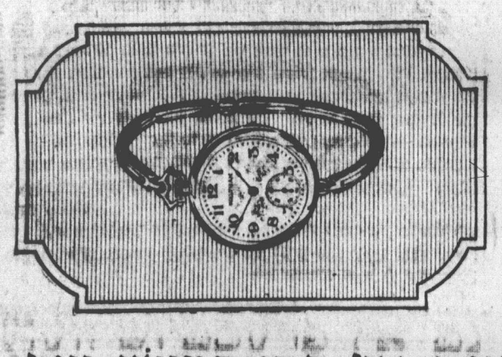

The Waltham Ladies' Convertible Bracelet Watch. Can be worn in many different ways as Fashion may dictate. Priced from $35.00 upwards.

איהר געווינט און פרעסטיוש ווען איהר פארמאגט א וואלטהעם

שטאנגע קליידער מיינט זעלבסט־דעספעקט און ברענגט אנדע־ענס רעספעקט אויפ'ן זעלבען ווערט א מענש'ס פרעסטיוש פארגרעסערט דורך האבען א וואלטהעם זיינער.

דער נאמען „וואלטהעם" אליין באווייזט דעם רעספעקט וואס ער האט זיך ערוואָרבען מיט זיין 65־יאהריגער באוואוסטקייט איבער דער גאנ־צער וועלט אלס דער פעגנדעווד אין זייגערלאך.

דער נאמען באוויזט דעם פראגרעס פון א לאנג עטאבלירטען געשעפט. וואלטהעם איז געווען די ערשטע אמעריק אין דער וועלט צו פארזוצ־רען די נאצע זייגער ווערקען. די גרויסע אמאנישע אייריכטונגען און די פיעלע מאשינען קאמבינירען אלעס צו מאכען וואלטהעם פערפעקט־טען שטו קעל מעכאניזם.

טראגט א וואלטהעם צוליעב צייט־אקוראטנעסייט, און אייער שטאלץ וועט זיין באדעכטיגט.

Waltham Grandfather Hall Clocks, Mantel and Leather (all colors) Desk Clocks for homes of refinement. Ask your jeweler.

WALTHAM

THE WORLD'S WATCH OVER TIME

WALTHAM WATCH COMPANY LIMITED
MONTREAL

Makers and Distributors of Waltham Products in Canada

Factories: Montreal, Canada; Waltham, U.S.A.

איהר האט נאך צייט

ביז היינט

צו זעהען הער קערצער פערזענליך און איבערנעבען איהם וואס איהר ווילט פאר פויליען, נאליציען און אוקראינע

מיטוואך פאהרט ער אפ פון ניו יארק

קומט שבת אוועגט שפעט אין אפיס 181 קווין סט. זענענען זיך מיט איהם איהר וועט אין גיכען הערען וועגען זיין אויפטריט אין גאנץ אוקראינע, פוילען און גא־ליציען.

זונטאג קענט איהר איהם זעהן אין 85 קלינטאן סט. אין זיין פריוואט הויז.

אייערע פריינט גוטיגען זיך איסער די פינאנציעלע הילף אין ברודערליכע אייפמונטערעדע וועגען אנזער מר קערצער איז דער פערזאן, וועלכער וועט געבען אייערע פריינט דעם ברודערליכען גרוס אין מינזה מר. קערצער פארזיכערט, אז זיינע באציהונגען מיט אלע קליענטען וועט זיין א העכער ברודערליכע און מיטפיה־לענדע. ווייסט איהר וואס דאס מיינט פאר אייערע פריינט?

מר. קערצער שיקט א זיי - געזונד צו אלע פריינט און צום טאראנטער פובליקום.

Graner & Co. 181 Queen W.

טעלעפאן עדלייד 4785

פעקסאר און שולמאז
לאיערס

303 לעפסדאן בילדינג. טאראנטא.
● עדלייד סטריט איסט קארנער יאנג סטריט.
טעלעפאן מיין 4359.

דזשיי וו בראדי און קא.

באריסטער, סאליסטער, נאטערי און א. ז. וו.
אפיס אין 710-711 טעמפעל בילדינג. טעלעפאן עדלייד 3086.

זואים מ. סינגער

לאיער און נאטארי פאבליק
קאמישאנס. מאר אלע פראווינצען פון א טערי
לאא אפיס 154 סימקא סטריט
טעלעפאן עדלייד 1440 יאיינינג 458 פאלטערפטאן בולווארד
טעלעפאן עדלייד 1441 טעלעפאן פאלערוויל 4866.

דר. א. ל. הימעלשטיין
דענטיסט

דאמיניאן באנק בילדינג קארנער מיכאל אר. ראנדעס טסרים. קול. 6441.

דר. ה. דייווידסאן
דענטיסט.

אין דער נייער ראיעל בענק בילדינג
קארנער דאנדעס און טשעסטנאט טעלעפאן עדלייד 1789

דר. ב. ברענמאן
דענטיסט

בעסטע ארבייט מאר מעסיגע פרייזען.
544 קווין סטריט וועסט, איבער הופערס דראג סטאר, טאראנטא.

פעפשער נאסים צו אונזערע פאסטיסערס

שרדערט קוילען יעצט און ווארם ניט איך דער לעצטער מינוט. ווייל שפעטער וועט איהר צאהלען דאבעל און דאצ׳ וועט איהר, נאך ניט קענען באקומען.

THE EATON COAL CO

Phone Ad. 2696

איטאן קאהל קא.
אפיס 352 קווין וועסט טעל. עדל. 2696

טאראנטא כשר וואורשט און פיש סמאוקינג מאנופעקטשורינג

מיר מאכען באקאנט אז איהר קענט ביי אונז באקומען צו יעדער צייט נע־סמוקטע פישען, אויך מאכען מיר די בעסטע וואורשטען און פאסטראמא. מיר קויפען נאר כשר׳ע פלישען פון די אירישע האלסיילער. די שטרענגסטע כשרות לויט די אמשטענדען.

אדרעס ווערען פינסטליך רעליווערט. קאנטרי אדרעס דליווערט פון א ראלאר אין העכער.

גיט אונז א טרייעל און איהר וועט דאן בלייבען אונזער שטענדי־גער קאסטומער.

משה דייווים

266 פארלאמענט סט. טעל. מיין 909

קויפט אייערע קוילען פון
יאנעווער בראדערס

וואו איהר בעקומט בלויז ראזשערס קויהלען מיט ראזשערס פיקעס
268½ קווין סט. וועסט טעלעפאן עדלייד 8766

דער זיבערער וועג צום ערפאלג?

זיכער! דער בעסטער וועג צו האבען ערפאלג אין אנפאנגען לערנען ביי א גוטען לעהרער. טאראנטא דאס נאר נאנץ גוט! און קומט צו פראפעסאר מייעל אנשעלא נאך מוזיק לעסאנס מאר אייך אדער אייערע קינדער. איהר וועט איבערזיכטיגען און ערפאלגרייך לערנען וויאלין, מאנדאלין, קארנעט, סאקסאפאן, אדער איגענד וועלכען אנדערען אינסטרומענט וועט אייך פיהרען צו א זיכערען ערפאלג. מיין מאטא איז: „א גוטער מוזיקאלישער אנפאנג" און דאס אויבערינג איז לייכט באדיננונגען ווהר מעסיגע.

Prof. Michael Angelo
סטודיא 450 פארלאמענט סט. טעלעפאן קאל. 17

HIPPODROME

די וואך פון 15־טען נאוועמבער.
אל. דזשעראם, ריצען און דייען,
מאיעי מייזלאך.
ספעשעל פיטשור בילד
ארלין פריטי, אין „דער טאל פון צווייפעל".
ווערט געוויזען 1.20, 4.15, און 7.45
קארדאן און ווילארד, גרעי און גרעהעם
א פאלארד קאמעדיע.

ALLEN THEATRE

די וואך פון 15־טען נאוועמבער.
די קאמעדיע דראמא.
„וואס פרויען האבען ליעב"
מיט
ענעט סילערמאן
אין דער הויפט ראלע.
הער עלען ארעקעסטער שפילט די בעסטע סעלעקציעס
א שעהנע קאמעדיע פאטא.

לעאפאלד
גודאווסקי
מעסטער פיאניסט
מעסי האל דאנ. נאוו. 18
רעז. $1.00; $1.50; באל פאר רענט $2.00 מאנטאג ווערען פאר־קויפט פלעצער.

נאכ׳ן פארלאנג פון מיינע געוועזענע קאסטומער פארקויפט
דזשאו קראפיווקא
אלע מארטען געפיקעלטע פלייש־שען
ביי זיך אין הויז
איהר קענט באקומען ביי מיר אין הויז פרישען קארנבעף יעדען טאג, אלער־ליי סארטען פלייש אין וואורשט, פיקעלס פעפערלאך, זויערע מאמייטאס און אלץ וואס אייער הארץ גלוסט נאר אין דע־ליקאטעסען.
מיר נעהמען אויך אן ארדערס פאר חתונות, פארטיס אן באנקע־טען, אין מיר גאראנטירען צופריע־דענהייט.
דזשאו
(פון דער אייז קרים פארלאר)
574 דאנדעס סט. וועסט
טעלעפאן קאלעדזש 5757

א ספעשעל נייעס פאר קאנטרי לייט

דער אלטער אייערער בעוואוסטער וואורשט מאנופעקטשורער
א. דאלגין
לאזט אייך וויסען, אז פון היינט אן און ווייטער בין איך פארטיג צו דינען אלע מיינע אלטע געוועזענע און נייע קאס־טומערס מיט גוטע און כשר׳ע רייגע סחורה, ווי אויך ריכטיגע באהאנדלונג. אלע סארטען געפיקעלטע, געסמוקטע פלייש־ען און וואורשטען פון דער בעס־טער ליין. מיין סחורה גאראנטירט מיין נאמען.
A. DOLGEN
671½ ריטשמאנד סטריט וועסט.
טעל. אד. 2658
13551—12—5

מעשים דזשולערי סטאר
פון 145½ קווין סטריט וועסט
מיר פארקויפען אויס אונזער סטאר ווייל מיר געהן אין האלסייל ביזנעס
CASH OR CREDIT

אזוי פארקויפען מיר יערען אר־טיקעל ביליגער ווי איטער.
עקסטרא כארגיינס אין ריימענדס, וואמשעס, נייע סטייל לייכטער אויסנאהם שעהן. קאט גלעס. פאר שפעטינס ניט און קומט גלייך
אייער פריינט קעש־
145½ קווין סט וו. טעלעפאן ער. 3588

וועי איהר קויפט אן ארטי־קעל דערמאנט דעם „אידישען זשורנאל"

LOEW'S
לאעווס יאנג סטריט טעאטער

אונאונטערבראכען
12.30 מיטאג ביז 11 אוונטס,
נאכמיטאג 20 סענט. אוונטס 35
ביז 50 סענט.

טעל. מיין 8660 — הייי קלאס וואדעוויל. — באקס סיטס רעזערווירט

די וואך פון 15־טען נאוועמבער.
עטהעל קלייטאן
אין „פארקרומטע וועגען"
דאבי אין קארל. עגן קעט און קאמפאניע. ריים און פרענסעס, עטהעל באר־קער. טהאדדאראס טריא. וו. א׳קלעיר און מיידלאך.

געדענקט געדענקט
אז זונטאג דעם 21־טען נאוועמבער
איז דער טאג ווען אין טאראנטא וועט פארקומען
ד׳ הויז צו הויז זאמלונג
פאר׳ן פאלעסטינא ארבייטער פאנד
אראנזשירט פון די פועלי ציון און דיסטריקט קאמיטעט פון אידיש נאצ. ארבייטער פארבאנד.

פאלקס־פאראיין
וואהלען פארזאמלונג
היינטיגען זונטאג דריי אזייגער נאכמיטאג אין 350 דאנדעס וועסט
אלע מיטגליעדער ווי אויך דעלעגאטען פון שוהלען און פאסייעטס זענען געבעטען צו זיין אין צייט.
א באריכט וועט אפגעגעבען ווערען פאר די לעצטע זעקס הדשים טעטיג־קייט. קומט אין צייט.
א. שער, פארזיצענדער.

דר. סינגער
דענטיסט
פון קארנער ספעדיינע עו. און דאנדעס סטריט
האט ארבערגעפיהרט זיין אפיס אין 425 בלור סטריט וועסט
קארנער דאבערט סטריט. איין בלאק וועסט פון ספעדיינע עו.
טעלעפאן קאלעדזש 2820. אין זעלבען היז מיט דר. פאלאק און דר. סאלזוויי.

די אינסטאלירונג פון מאזירער ארביי־טער רינג ברענטש
וועט שטאטפינדען
זונטאג 4 אזייגער נאכמיטאג נאכעמב. דעם 14
מיט א גרויסארטיגען באנקעט
אין ארבייטער רינג שול. 194 בעווערלי סטריט
נייע מיטגליעדער ווערען אייפגענומען ווערען.
די ארגאניזאציאנס קאמיטעט.

אין מאהלצייט אין דער
אמעריקאן כשר רעסטאראן
198 קווין וועסט
איבערצייגט אייך אז די פרוי מוז ניט זיין קיין שקלאף פון קיטשען, אז די זעלבע מאפלים האבען נאר אן אנדער טעם אין
דער אמעריקאן כשר רעסטאראן
און אז עסען אין דאס האבען געהען האנט אין האנט.
קומט ארויף צו אונז. דייוו טעקסיל מענעדזשער

קומט ווייזען
ד. הימעלם
מאדערנסטע אייז־קרים פארלאר
קארנער דאבערט און קענזינגטאן עו. דער שעהנסטער פלאץ אין אידישען קוואַרטאל פארן אייז־קריעם, קאלטע טרינקס, לאנטשעס, סיגארעטס און שאקאלאד.
קומט אריין אין דעם שעהנסטען פלאץ אין שטאדט, וואו מען באהאנדלט אייך ארענטליך און שעהן.

ספעשעל
פאר חתן כלה
קויפט ביי קלינג אייער ווערינג רינג
פארגעסט ניט מיר ניבען אייך
מעריטש לייסענג
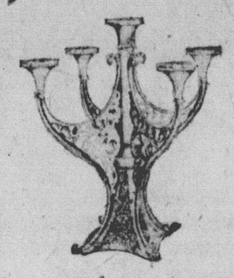
גרויסע כארגענס אין לייכטער פון $7.00 ליכט ספענס
ריכטינע 14 ק. נאלד טשיינס נאראנטירט 85 סענט א פענינויים.
ספעשעל כארגיינס אין דיימאנדס.
קלינג בראס
125 קווין סטריט וועסט

ד. ב. בארוכאוו
אין לעבען און שאפען
אויף דער טעמא וועט ריידען
א. ריינוויין
(רעדאקטאר פון „אידישען זשורנאל")
היינט זונטאג, 3 אזייגער נאכמיטאג אין ציון אינסטיטוט 206 בעווערלי.
אראנזשירט פון בארוכאוו בעזעגטש אידיש־נאט. ארבייטער פארבאנד.
איינטריט פריי!

גאל׳ציאנער און בוקאווינער לאנדסלייט!

אין עטליכע טעג הערום, פאהר אויך אהיים ברענגען מיין פאטער (חיים שוחט פון אוסצי־פוטילאוו) יעצט שוחט אין קאלעמעא, ווי אויך מיינע שוועסטער און ברידער, וואס געפינען זיך אין סטאניסלאוו, הארודענקא, וויעשניטס, דראהוויטץ, שאטל, קאסקאוו און זא וויטער. איך פאהר אהיים זיי ברענגען ווייל טראצדעם, וואס איך בין א ס׳. פ. אר. שיפס אגענט אין האמולטאן. אין האב אלעס מעגליכסט געטון צו ברענגען זיי אהער אין עס מיר ביז יעצט ניט געלונגען. נעלד און שיפס קארטע, האבען זיי ערהאלטען. די רייזע אליין איז אבער כמעט אונמעגליך דורך דער טשערנאוויטלעמבערג, קראקאוו לינגע. איך וועל פארבלייבען בלויז א קורצע צייט דארטען. די יעניגע לאנדסלייט וואס זיינען יעצט פוילישע און רומענישע, און וואס האבען דארטען א מיטער, שוועסטער, פרוי און קינדער, נעהמען איך זיך אונטער זיי אייפצוהעלפען און פאר זיי בעקומען פאספארטען, וויזעס, געזונדהייטס־שיינען, דר. טערטיפ קאסט און זיי כמעט ביז דער האנד פיהרען פון זייער היים ביז האמילטאן.
איהר קענט זיכער זיין דאס זיי, אייערע וועלען האבען די זעלבע בע־האנדלונגען ווי מיינע אייגענע על טערען. די טערמינאריע וואס איך וועל בעזוכען וועט זיין איסט פון קראקאוו, וועסט פון יאסי רומענען, נארט פון נאדווארנע. און סוים פון קאמענעץ פאדאלסק — באזטן לייז. פאר מעהר אונטערמישען פערזענליך וועל איך זיין זונטאג א נאנצען טאג 200 האבערט סטריט, טראנטא, ביי הערי קארמאן, טעלעפאן קאלעדזש 4568.
פאר די וואס ווילען מיר זעהן אין מיין אפיס אדער שרייבען צו מיר קאנען עס טון לויט דעם אדרעס וואס ע רשיינט יעדען טאג אין דיעזער צייטונג
מיט אכטונג יונת ל. שעכטער.

דזשולערי הענדלער און דזשולערי סטארסיפערס אויפמערקזאם
זייט וויסען, אז איך
מ. העלער
האב זיך גענומען צו דער ארבייט, אונזבין ווילינ צו מאכען אלערליי דזשולערי דזשאבס פאר דער סרייך.
רופט מיך אדער זעהט זיך מיט מיר, ווען איהר דארפט מאכען אייערע דזשולערי דזשאבס, און איהר וועט זיין צופריעדען.
אלערליי רינגען, קלענערע אדער גרעסערע, געמאכט צום סיין.
מיין נייער אדרעס איז
251 Queen St. West
טעלעפאן אדלייד 3967

האלט איהר ביי ארויסנעהמען א פאליסי?
איידער איהר שרייבט אונטער אייער נאמען צו איין אינשורענס פאליסי זעהט זיך מיט
שלמה האלפערין
דעפיוטי־סופערינטענדענט פון דער מעטראפאליטען לייף אינשורענס קאמפאני. עס וועט זיך אייך באצאהלען
Office: 220 Yonge St. Res. 208 Ontario St.
Phone Adelaide 4788 Phone Main 7139